БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

№ 120 (8952)
МАЙН 24
ВОСКРЕСЕНИ
1959 он

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

Сэн 20 мүнгэн.

СССР-эй уран зохёолшодой гурбадахи съездэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин тральна Комитет СССР-эй уран зохёолшодой Бу юзна Гурбадугаар Съездын делегадуудые, олон эй яһатанһаа бүридэһэн советскэ литературын ажал-ябуулагшадые үнэн зүрхэнһөө амар

Хүндэтэ нүхэдүүд! Манай агууехэ социалистиче Эхэ ороной саашадаа хүгжэхэ шэнэ, тон шухала , коммунистическэ общество үргэн далайсатай байгуулха үедэ ороһон, социалистическэ эконо болон соёл культурые хүгжөөн һалбаруулха, ашадай энхэ түбшэн байдалые улам һайжаруул тула КПСС-эй XXI съездын баталһан асари ехэ грамма бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы со арадай эршэ зориг түгэлдэрөөр тэмсэжэ байгаа амшаг сагта совет уран зохёолшодой энэ съезд ангаа. Хүн түрэлтэнэй эгээн түрүү, эгээн зорим болотоной зуун жэлэй турша сэдьхэһэн болонууд манай орон дотор бодото дээрэ лүүлэгдэжэ байнхай.

Үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулха түү программа соо экономико, эрдэм ухаан, техникэ соёл культурын талаар хэзээшье үзэгдөөгүй далайсатай хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлахаһаа гад шэнэ хүниие, коммунистическэ обществын хүниие хүмүүжүүлхэ хараалагдана. Коммунизмые хүнүүд уулжа байна, тиимэһээ олон миллион зон ушар ёһоёо мэдэлгын улам дээшээ дэбжэхэ тума, агшаа дабшалгамнай бүри амжалтатай болохо йха. Ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүүлхэ арюун һайхан хэрэгтэ литература, искусство шухала үүргэ дүүргэнэ. Ерээдүй сагай хүнүүдэй, нэ байдал зохёогшодой ухаан бодолой шэнжые бфосоруулан бүрилдүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хаадаха хүндэтэй зорилго совет уран зохёолшодой а табигданхай. Эдэнэр коммунизмын түлөө тэмдэнь хүн зониие зоригжуулха, тэдэниие коммунистическэ суртал бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ, тэдээндэ дэ зэргын ёһо заншал нэбтэрүүлхэ, буржуазна үзэл ол ба заншалда тон харшаар хандадаг болгохо гэтэй.

Арад зоной ажалай баатаршалгын һайн һайхан шарые, коммунизмын түлөө тэмсэлэй асари ехэ дайсые, һүр жабхалангые үнэн зүбөөр, эли тодоор хаулха, долоон жэлэй түсэбые эдэбхитэй абьяастайр тайлбарилха, совет хүнүүдэй сэдьхэл бодолдо зали, эршэ, хүсэ бадаруулха, хүнүүдэй ухаан болдо үлэһэн капитализмын үлэгдэлнүүдые уг унрнь үгы хэхэ, манай урагшаа дабшалгада һаад бо татадаг бүхы юумые зайсуулгада туһалха гээ совет уран зохёолшодой үндэр дээдэ үүргэ болоно. замаар дабшахадамнай, коммунизмын агууехэ усство—гүн ухаан бодолтой, халуун мэдэрэлтэй, абьяас гаргадаг искусство, коммунизм байгуулаголон миллион хүнүүдые ехэ, шэнэ хэрэгүүдтэ зожуулжа шадахаар искусство урган мандаха.

алуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ литературын гэ харюусалгань илангаяа ехэ байна. Коммуниз н үзэл сурталтай, социалистическэ Эхэ орондоо а хизааргүй үнэн байхаар, уг зорилгоёо туйлаха эгтэ эрид шууд, оролдосотой нэтэрүү байхаар хүжүүлхэ, хүдэлмэришэд, колхознигууд болон инлигенциин ажал хэхэ зоригые бадаруулхаар, уран ан ба эдэбхи үүсхэлдэ дура түрүүлхээр һонин нод залуушуулда хэрэгтэй байна. Залуу уншагшад р наһанайнь найдамтай хани, заабаришан болор номуудые хүлеэнэ.

Коммунизмын литература өөрынгөө удхын баялиг а гадна, уран хурса найруулгынгаашье талаар уехэ литература байха ёһотой. Ехэ бодол—эрхим дэ шадабаритай байхые, баатар габьята шэнжэ нарнууд—уран хурсаар найруулхые эридэг юм. ан тодо образуудые үнэн зүбөөр, хурсаар халжа, хүниие хүмүүжүүлдэг, һургадаг, ухаан бодоень баяжуулдаг, ойлгосо мэдэсыень улам үргэдхэ, коммунистическэ байгуулалтын үедэ хүнүүдэй ар ехээр болбосорһые харуулдаг литература арад эндэ хэрэгтэй. Мүнөө сагай шухала шухала асуунуудые уран хурсаар найруулан харуулдаг литетура манай обществодо илангаяа шухала байна.

Шадабари мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхэ, зохёолдай шанар тушаа бүри ехэ эрилтэ табиха гээшэ нөө сагта бэелүүлэгдэхэ эгээн шухала зорилгонуу нэгэн болоно. Арад түмэнэй ажабайдалтай уран ёолшын нягта холбоотой болоһоной үндэһөөр нтэ шадабари туйлагдаха юм.

СССР-тэ социализмын бүрин түгэс, эсэслэн илаһан ар коммунизм байгуулжа байгаа манай габьяа түе саг хадаа уран хурсаар зохёолгын талаар урь үзэгдөөгүй ехэ дэбжэлтэ туйлаха үргэн ехэ арга ломжо нээжэ үгөө. Үдэр бүриингөө баатар габьята алаар Газар дэлхэйе шэнэдхэн хубилгажа, байалиин ехэ баялигые уудалан элирүүлжэ, хүсэтэ ехэ дустриин центрнүүдые тогтоожо, эдлэл хэрэгсэлдэй, ухаан бодолой баялигуудые улам арьбадха, техникэеэ саг үргэлжэ нарижуулан хүгжөөжэ, агүй замбуулиниие зоримгойгоор добтолжо байгаа ет арадай ажабайдалһаа барагдашагүй баян бо, олон янзын асуудал, гайхамшаг образууд гара уран зохёолшые хүлеэнэ!

Мүнөө үесын гол удхые —обществынгоо коммунизм шэ дабшалгые үнэн зүбөөр, түүхэ дамжуулан, торхой хурсаар гаргадаг социалистическэ реализмын ёһонуудай эбдэршэгүй бата, үрэ ехэтэй байһые най ажабайдал маша элеэр тодорхойлон харуулна. Совет уран зохёолшод буржуазна үзэл бодолдо, изионизмын хазагайруулгануудта эсэргүүсэн тэмсэхэдээ, суртал бодолой талаар хүсэд болбосоронхой, бата бодолтой байһанаа харуулаа, Коммунистическэ партияа тойрожо нягтаар эмхидэн жагсанхай, совет арадтаа үнэн сэхэ байһанаа үшөө дахин эльгэрхэйлээ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет хангалттай тэмдэглэнэ.

Манай парти обществынгоо ухаан бодолой ажабайдалда литература ба искусствын дүүргэдэг үүргые үндэр ехээр сэгнэн, уран зохёолшодые найдамтай туһалагшадаа гэжэ тоолоно, хэлбэрилдэ ороһон, алдуу эндүү гаргаһан хүнүүдые сэхэ шууд шүүмжэлжэ, заһан залруулхан байна. Литература тушаа, уран зохёолшын мэргэжэлгэ тушаа анхарал оролдолго гаргаһан үндэһөөр хэгдэһэн шанга шүүмжэлэл үрэ ехэтэй байгаа. Коммунистическэ партимнай советскэ литература болон искусствын хүгжэлтэдэ ходоодо анхарал хандуулдаг байһан лабтай. Уран зохёолшын үндэр дээдэ хүмүүжэл, марксизм-ленинизмэдэ үнэн байдаг, арад зоной ажабайдалтай нягта холбоо барисаатай байхые, советскэ обществын хүгжэхэ хуулиин ёһонуудые, асари ехэ арга боломжые ойлгодог ябадал—совет уран зохёолшодой творческо амжалтын эшэ үндэһэн болоно. Арад зоной хүсэл эрмэлзэлгые үндэһэ болгогшо Коммунистическэ партиин политикатай таһаршагүй нягта холбоотой байдагынь советскэ литературын зориг бадаруулагша хүсэнэй гол нүхэсэл болоно.

Интернационализмын, ажалшадай аха дүү ёһоор һаналаа нэгэдэлгын, дэлхэйн социалистическэ ёһо гуримай урган бэхижэлгын асуудалнууд, империализмда эсэргүүсэн, амгалан тайбан байдал сахиха ба батадхахын түлөө арадуудай тэмсэл эмхидхэхэ арюун һайхан зорилготой асуудалнууд манай литературада улам ехэ удхашанартай болоржо байнхай.

Дэлхэйн социалистическэ оронуудай капиталистическэ оронуудтай мүрысэһэн экономическа мүрысөөн шиидхэхы шатадаа оронхой. Социализм гээшэмнай амгалан байдал, ажал хүдэлмэри хангаха, дэлхэйн дайнуудые обществын ажабайдалһаа эсэслэн зайсуулха зорилго бүхы хүн түрэлтэнэй урда табяад, арад түмэнэй ажамидаралай эрилтын эгээн һайнаар хангагдадаг болохо программа хараалаад байна. Зайлашагүй илаха ёһотой шэнэ дэлхэйн хүсэнүүдэй талада жагсажа, бүхы оронуудай түрүү уран зохёолшодтой хамта бүри эдэбхитэйгээр, уран бэлигээрээ хабаадаха гээшэ совет уран зохёолшодой арюун уялга болоно.

Хосорон барагдажа байгаа империализмын хархис, эзэрхэг түримхэй хүсэнүүд хүн түрэлтэнэй урагшаа дабшаһан хүдэлөөндэ, социализмын хүсэнэй ургалтада али болохоор һаад хэхэ гэжэ оролдоно, колонинуудтахи, бэеэ даагаагүй оронуудтахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха гэһэн һэдэлгэ гаргана. Тэдэнэр энэ хэрэгтээ сэрэгэй, политическэ, экономическа, үзэл сурталай элдэб аргануудые хэрэглэнэ, хүн түрэлтэндэ эсэргүү дэлхэйн шэнэ дайнай аюул тохёолдуулжа байна. Арад зондо харша империализмын гол удхые, тэрэнэй эзэрхэг түримхэй политикые, капиталистическэ байдал худалаар гоёожо харуулха гэдэг буржуазна номнолшодой хорото һэдэлгэнүүдые элишэлхэ гээшэ бүхы арадуудай аша туһада харюусамаар, энэрхы бодол баримталдаг литературын шухала зорилго болоно. Эб найрамдалай түлөө, арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө агууехэ тэмсэлдэ, манай залуушуулые, бүхы арад зониие социалистическэ Эхэ орондоо үнэн зүрхэнһөө инаглан дурладаг, социализмын түүхэтэ туйлалтануудые хамгаалхын тула ходо бэлэн байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ уран хурса үгын хүсөөр туһа хүргэхэ ябадал советскэ литераторнуудай арюун нангин уялга болоно.

Совет уран зохёолшод социалистическэ лагериин оронуудай уран зохёолшодтой, социальна ба национальна дарлалтаһаа ажалша хүниие сүлөөрүүлхэ хэрэгтэ алба хэдэг бүхы түрүү литераторнуудтай холбоо барисаагаа, хани харилсаагаа саг үргэлжэ бэхижүүлхэ, удхагүй хооһон искусствода эсэргүүсэдэг, үнэн бодото байдалые уран хурсаар зураглан харуулдаг искусствые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ уялгатай.

СССР-эй уран зохёолшодой Союзай ажал-ябуулгань литературын саашанхи хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ, совет уран зохёолшодой творческо хүсые эмхидхэн нэгэдхэхэ, орон дотороо үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулжа байһан үедэ советскэ литературын урда табигдааша дээдэ зэргын, харюусалгатай зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ суртал бодолой нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ ябадалда зорюулагдаха ёһотой. Литературын эдир залуу хүсые хүмүүжүүлгэдэ үдэр бүриин анхарал табиха, оюун бэлигтэ залуушуулай ургалгада туһалха гээшэ совет уран зохёолшодой Союзай, уран үгын мэргэжэлтэн бүхэнэй шухалын шухала уялга болоно.

Литература болон искусствын хүдэлмэрилэгшэд хэзээшье иимэ олон уншагшадтай, шагнагшадтай, харагшадтай байгаагүй юм. Уран зохёолшын үгэнүүдые олон миллион зон газетээр, радиогоор, телевиденеэр, киногоор дамжуулан нэгэн доро шагнадаг байна.

Арад зоной жаргахын тулада, тэрэнэй аша туһада ажаһууха, ажаллаха гээшэ совет уран зохёолшын арюун нангин уялга болоно.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет совет уран зохёолшоднай гайхамшаг үе сагайнгаа һүр жабхаланта байдалые шадамар һайнаар харуулха бэлигтэй хурса шэнэ зохёолнуудые бэшэхэ байха гэжэ найдаад, манай алдарта литераторнуудай бүри ехэ амжалта туйлахыень ехэтэ хүсэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет

СССР-эй уран зохёолшодой гурбадахи съезд

СССР-эй уран зохёолшодой гурбадахи ездын дүүрэхэнь дүтэлөө. Эндэ суглар советскэ литераторнуудай хүсэтэ отряд мунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ литурын дүүргэхэ зорилгонуудые ехэ дэблын оршон байдалда зүбшэн хэлсэжэ на.

Майн 22-ой үтлөөнэй заседани Б. Кербаевай хүтэлбэри доро эхилээ.

— Уран зохёолшо бүхэн мүнөө үесын эй бодол мэдэрэлэй гол шанарые элижэ шадаха ёһотой,— гэжэ **Л. Новиимо** (Украина) хэлэбэ.

Удаалуулан үгэ хэлэһэн Ленинградай литуровед **А. Дымшиц** иигэжэ тэмдэглээ: эй литература баатаршалгын удха шэнэй байдаг. Юундэб гэхэдэ, коммунизм тэ дабшагша советскэ обществын хүн жэ шанараараа, гол удхаараа баатар байна бшуу.

Азар Силичи (Албани), **М. Аликата** али), **Ангелос Терзакос** (Греци), **Мухамм Махди-Аль-Джавахари** (Ирак), **Эрдэнэ ын Оюун** (Монгол Арадай Республигшад съездые амаршалаа.

Багахан забһарлалга хэһэнэй һүүлээр, съездын үглөөнэй заседани үргэлжэлбэ. Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский гэгшэдэй правительственна ложонуудта ерэхэдэнь, нэрьемэ альга ташалган болоо.

Н. Тихоновтэ үгэ үгтэбэ. Нүхэр Тихонов СССР-эй уран зохёолшодой гурбадахи съездэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые тунхаглаа. Арад зоной туһын тулада, зол жаргалтай байдал хангахын тулада литераторнуудай ажаһууха, ажаллахыень партимнай уряална. Энэнь уран зохёолшын эгээн дээдэ уялга болоно гэжэ амаршалга соо хэлэгдэнэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй амаршалгые съездэ хабаадагшад үни удаан замхашагүй альга ташалгаар уттаба.

Тэрэнэй һүүлээр КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевто үгэ үгтэхэдэнь, ехэ оваци болоо. Мүнөө үеын байдалые гол болгон харуулха, шэнэ хүнэй, коммунизм байгуулагшын баатарлиг образые уран хурсаар гаргаха тухай шухала шухала асуудалнуудые табижа, литераторнуудтай үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэһэниинь съездэ хабаадагшадай сэдьхэлые ехээр хүдэлгөө. Нүхэр Н. С. Хрущевой үгэеэ хэлэжэ байхада, олон дахин, удаан үргэлжэлһэн альга ташалганууд болобо.

Удаалуулан үгэ хэлэһэн уран зохёолшо **А. Корнейчук** совет уран зохёолшодой олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд тухай хэлэһэн ульһатай дулаан үгэнүүд болон хүсэлэнгүүдэйнь түлөө съездын үмэнэһөө, делегадууд болон айлшадай нэрьемэ альга ташалган доро Н. С. Хрущевто халуун баяр хүргөөд, «Арадуудай хоорондохи эб найрамдалые бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан Н. С. Хрущевые амаршалба.

Элидхэлнүүд тушаа 87 хүн үгэ хэлээд, энээгээр хизаарлаха гэһэн дурадхал абтаа.

Майн 23-да съездын түгэсхэлэй заседани болохо. (ТАСС).

Кукурузаая квадратно-гнездовой аргаар түргэнөөр тарижа дүүргэе

Дутагдалнуудаа түрүүшын үдэрһөө усадхаха

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ Кударын аймагай колхозууд хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абахын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, шангаар тэмсэжэ байна. Хабарай эртын тарилга богони болзорто, шанар һайнтайгаар дүүргэгдээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай зарим колхозууд кукурузын тарилгада жэгдэрэҥ оробо. «Путь Октября» колхозой В. Кривогорницыной даадаг звено 60 гектар газарта кукуруза тарижа, гектар бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ ногоон эшэ намаа хуряажа абаха уялгатай.

Нүхэр Кривогорницыной звенодо һайнаар элдүүрилэгдэһэн, парлагдаһан газар даалгажа үгтэнхэй. Кукурузашад үбэл, хабартаа гаргаһан наг шэбхэеэ тараажа, газараа дахин хахалһан байна. Һүүлээрнь тусхай катогоор жэгдэлэгдээ. 12 сантиметр гүнзэгыдэ газарай хүрэһэнэй 10—12 градус дулаасахада эдэнэр тарилгаяа эхилбэ.

Кукурузын тарилгада бараг һайн бэлдэһэншье байбал, түрүүшын үедэ сеялкэнь һайса тааруулагдаагүй байшоо. Жэшээлэн хэлэбэл, үрэһэ гоожуулдаг аппарадайнь диск зүбөөр тааруулагдаагүй дээрэһээ нэгэ нүхэндэ 5—6 үрэһэн хаягдаһан байгаа. Дүршэл ехэтэй сеялкэшэн Сергей Максимов, звеное даагша Владимир Кривогорницын аппарадайнгаа диск шадамараар тааруулжа, нэгэ нүхэндэ 2—3 үрэһэ хаядаг болгоо.

Тариһаар байтарнь үшөө нэгэ дутагдал элирүүлэгдээ. Үрэһэ хаядаг аппарадайнь диск багадажа, үрэһэниинь бутаруулагдадаг байба. Удангүй тэдэ дискнүүдээ һэлгэхэдэнь энэ дутагдал усадхагдаа. Үрэһэн 8—9 сантиметр гүнзэгыдэ гаригдана.

Ургасын хойноһоо харууһалхадаа поли дээрэ утаашань, хүндэлөөшэнь зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ гээшэ зүб квадрадуудые гаргаһанһаа дулдыдадаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тиимэһээ кукурузашад зүб квадрадуудые гаргаха гэжэ ехээр оролдоно. Колхозой агроном Федор Кривогорницын тарилгын үедэ поли дээрэ байлсажа, яажа зүбөөр тариха тухай заабари үгэнэ, ажалдань туһална.

Колхозой звено бүхэндэ инспектор-эмхидхэгшэ томилогдонхой. Тэдэнэр ургасын ургажа байха үедэ зурууд хоорондын элдүүрилгэ ямараар хэгдэжэ байнаб гэжэ ходо шалгаха уялгатай.

Урда жэлнүүдтэ кукуруза үргэн рядтайгаар таригдадаг байгаа. Тиимэһээ утаашань, хүндэлөөшэнь зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ болохогүй байһан юм. Харин энэ жэлдэ кукурузаая имагтал квадратно-гнездовой аргаар тарихань.

«Путь Октября» колхоз энэ жэлдэ хамта дээрээ 120 гектарта кукуруза тариха байна. Энэ хүдэлмэреэ кукурузашад агротехническэ богони болзорто дүүргэхэ һанаатай.

Тиихэдэ тус аймагай «Путь к коммунизму» колхозойхид кукуруза хэды үдэрэй тарижа байнхай. Гэбэшье 500 гектарта тарилга хэхэ аад, оройдоол 3 сеялкэтэй байна бшуу. Энээн тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд анхарал табиха зэргэтэй.

Д. Болхоев,
манай корр.

Зэдын аймагай колхозууд гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэбэ

Зэдын аймагай колхозууд (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Барьядаев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Будажапов) Россин гүрэнтэй Бурят ороной нэгэдэһэнэй һайндэртэ зорюулжа социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб майн 20-до 102,2 процент дүүргэбэ. Энэнь нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 1,9 дахин ехэ болоно.

300 ГА КУКУРУЗА ТАРИЖА БАЙНА

Зэдын «Октябрь» колхозой кукурузашад энэ жэл 300 гектар газарта кукуруза тариха юм. Кукуруза ургуулха гурбан звено үбэлһөө хойшо хүдэлжэ, наг шэбхэ полидоо гаргажа тараагаа.

Колхозой хоёр звено кукуруза тарижа эхилбэ. Эдэнэр 10 үдэр соо тарилгаяа дүүргэхээр хараална.

В. Башаров.

Республикын колхоз, совхозуудта тэжээлэй корнеплодуудые болон огородой эдеэ тарилга тухай

1959 оной майн 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Тэжээлэй корнеплодуудай тарилга	Хартаабха тарилга	Огородой эдеэ тарилга
Байкало-Кударын	5,6	28,7	18,1
Баргажанай	—	5,7	—
Бичурын	93,8	18,6	8,0
Зэдын	23,1	4,6	—
Яруунын	22,0	—	—
Заиграйн	27,2	—	1,6
Закаменай	—	—	—
Иволгын	40,0	45,2	2,1
Кабанскын	71,0	7,7	19,3
Кударын	69,3	29,0	—
Курумканай	—	3,2	—
Кяхтын	55,6	55,6	6,7
Мухаршэбэрэй	82,9	18,6	3,8
Прибайкалиин	64,4	5,1	13,7
Сэлэнгын	65,2	7,1	4,0
Тарбагатайн	65,0	34,1	7,4
Ториин	38,0	4,7	3,3
Түнхэнэй	—	1,1	3,3
Хориин	58,1	8,9	—
Хэжэнгын	—	—	—
СОВХОЗУУД:			
Бичурын	97,1	20,0	—
Борьёогой	190,0	28,0	50,0
Яруунын	30,0	53,3	—
Кабанскын	65,0	—	30,0
Иволгын	4,7	15,7	9,8
Кяхтын	—	—	—
Сэлэнгын	108,0	—	—
Хориин	60,0	—	—
«Эрдэм»	80,0	—	—

ИНЖЕНЕР ЛОГВИНАЙ ТҮХЕЭРЭЛГЫЕ ХЭРЭГЛЭЖЭ, ЗҮБ КВАДРАДУУДЫЕ ГАРГАНА

Хэмжүүрэй проволокые ібууд дундаа сэхээр хажуу тээшэнь болгохо арга хэрэглэнэ

Хориин совхозой хүдэлмэришэд, механизаторнууд кукурузынгаа тарилгада һайса бэлдэһэн байна. Будабазар Цынгуевай даадаг звеногойхид илангаяа нягта һайнаар бэлдээ юм. Тэдэнэр кукурузын полидо бултанһаа ехэ наг шэбхэ гаргаа, тарилгын урда тээхи уһалалга хээ. Удаалуулан газараа хахалаад, хүндэ катогуудаар хүрьһыень нягтаруулаа. Дүршэл ехэтэй механизаторнууд, звеное даагша нүхэр Цынгуев, тракторист нүхэр Жигжитов кукурузаая түрүү, квадратно-гнездовой аргаар тариха гэжэ шиидээ һэн.

Кукуруза тариха сеялкээ зүбөөр тааруулжа табихын түлөө кукурузашад ехэ оролдолго гаргаа. Хэмжүүрэй проволоко оньһон аргаар зэргэ татажа ябуулха тухай хойто Казахстанай областиин «Тарангульский» совхозой инженер А. М. Логвинай түхеэрэлгые хэрэглэхэ гэжэ хэлсэһэн байна. Эдэ кукурузашадта отделениин механик Цыден Жамсуев туһалаа. Тэрэнэй туһаламжаар богонихон болзор соо «СКГК-6» сеялкэдэ инженер И. М. Логвинай түхеэрэлгэ зохёожо хабсаргагдаһан байгаа.

Майн 20-ной үдэр кукуруза таридаг сеялкын машинист Будабазар Цынгуев, тракторист Ринчин-Сыдып Жигжитов хоёр Булаг гэжэ газарта тарихаяа гараа. Тэндэнь 45 гектар тухай газар бии юм. Мүн лэ тэдэнэй туһамарша Цыден Жамсуев ошолдобо. Полиин захада, агрегадай түрүүлэн ябаха газарта тусхай тэмдэг, гадаһанууд хадхагдаба. Агрегадай машинистын ябаха гэжэ тэмдэг үгэхэдэнь, тракторист Жигжитов машинаяа урагшань аятайханаар зүдхүүлбэ. Кукуруза таридаг сеялкын хойноһоо хэмжүүрэй проволокын сэхэ шугам татагдана. Полиин дүүрэхэ багта тракторист агрегадаа хотируулжа, тэмдэг гаргагдаһан сэхэ шугамаар ябажа тарилгаяа үргэлжэлүүлнэ. Полиин захада тойроходоо механизаторнууд оройдоол 2—3 минута болоно. Юундэ иимэ бага саг гаранаб гэхэдэ, түрүүлэн ябахадаа тарижа байһан газараа зубшуулан хэмжүүрэй проволоко оньһоной хүсөөр агрегат татана. Тойроходоо хэмжүүрэй проволоко лобёдкоор гү, али оньһоной хүсөөр һөөлжүүлэн татахада 5—15 минута үнгэрдэг байгаа. Агрегадай бүхы гэшүүдэй тон нягтаар лэ ажаллаад байхада зүб квадрадууд энэ ушарта гарадаг байгаа. Харин инженер А. М. Логвинай түхеэрэлгэ хэрэглэхэдэ тарилгада бага саг гаргагдаха, дүршэл багатайшье механизатор зүб квадрадуудые гаргажа шадаха болоно.

Түрүү агротехникын эрилтэнүүдые наринаар сахин, А. М. Логвинай түхеэрэлгэ хэрэглэжэ, туршангаа түрүүшын үдэр агрегадайхид 5 гектар кукуруза таряа. Тиихэдээ оройдоол тракторист машинист хоёр хүдэлөө. Эндэ трактористнь звеное даагша юм. Түрүүшын амжалтаар зоригжоһон совхозой механизаторнууд бүхы дүрбэн отделениинүүдтээ А. М. Логвинай түхеэрэлгэ хэрэглэжэ, кукуруза болон бусад пропашной ургамалнуудые тарихаар шиидээ.

В. Собылин,
совхозой ахалагша агроном.

ОРДЕНТО ЗАВОД—БУРЯТ ОРОНОЙМНАЙ ОМОГОРХОЛ

Россин гүрэндэ Бурят ороной ороhоор 300 жэлэй ойдо

Хани барисаанай бодото гэршэ

Россин гүрэнтэй Бурят ороной хамтарhаар 300 жэлэй ойе hайндэрлэхэсэ байхадаа республикымнай ажалшад совет засагай үедэ арадайнгаа ажахыда хэhэн, түйлаhан бүхы юумэеэ сэгсолон хаража байна. Ажахын, культурна хүгжэлтын талаар түйлагдаhан ехэ амжалта хүн бүхэниие баясуулна.

Хэнэйшье мэдэхээр, урдань гээгдэнги заха хизаар байhан Бурят орондо ямаршье промышленность байгаагүй. Имагтал Совет засагай, манай партиин ленинскэ национальна политикын ашаар хүгжэнги ажахытай болообди. Республика дотор үйлэдбэрилэгдэдэг бүхы продукциин 80 шахуу процентнь промышленностьда хүртэнэ.

Ленинэй ордено паровозо-вагонно завод республикымнай индустриальна хүгжэлтын гол гуламтань болоhон байна. Заводой баригдажа байхада оронойманай центральна областьнуудhаа, Дунда Азиин республиканудhаа олон хүдэлмэришэд ерэжэ, бурядуудай түрүүшынгээ гигантые байгуулха хэрэгтэнь ехэ туhа хүргэhэн юм.

Манай орондо социалистическэ индустри байгуулхын түлөө тэмсэлэй үедэ эхилэгдэhэн тус заводой барилгада ород, бурят, украин, казах, бусад арадуудай түлөөлэгшэд эбтэй, эстэйгээр хүдэлмэрилжэ, партин, правительствынгаа даалгаhан хэрэгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэhэн байна. Барилгын бүхы хүдэлмэрииие партийна организаци толгойлжо гараhан юм.

1934 оной июнь hарада заводой ашаглалгада оруулагдаhанай hүүлээр, барилга дээрэ ажаллажа байhан хүдэлмэришэд хүрзэ, ломоо орхижо, станогуудай дэргэдэ жагсажа эхилээ. Он жэлэй үнгэрхэ бүри заводой продукци үйлэдбэрилгэ улам дээшэлээ. Эсэгэ оронoo хамгаалгын дайнай, мүн дайнай хойто тээхи табанжэлнүүдэй үедэ заводоймнай коллектив зам харилсаанай министерствын предприятинуудай хоорондо дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ нэгэтэ бэшэ түрүүлhэн байна.

Заводоймнай олон мянган хүдэлмэришэдэй тоо олошороо, техническэ шадабари мэргэжэлынь дээшэлнэ. Хамта арба гаран национальностиин түлөөлэгшэд хүдэлмэрилнэ. Хори гаран жэлдэ хүдэлмэрилжэ байhан Марк Антонович Чернышевые хэн мэдэхэгүйб. Ажал хэрэгтэ үльгэр жэшээ харуулжа, коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болоhонойнгоо ашаар СССР-эй Верховно Совэдэй депутат болонхой. Тэрэшэлэн Боохонhоо ерэhэн бурят нүхэр Атанов заводойнгоо барилгада түрүүшын хиринсэ табилсаhан хүн. Мүнөө тэрэ электротүхеэрэлгые табан хурғандаал адляар мэдэхэ. дуршэлтэй мэргэжэлтэй юм. Казахстанай уржэлтэ үргэн талаhаа ерэhэн Имен-Ахун гэгшэ зэд шудхалгын цехтэ баhал хори гаран жэлдэ хүдэлмэрилөөд, пенсидэ гаранхай. Имэ жэшээ тоолохо болоо haa, барагдашагүй олон.

Заводоймнай олон мянган хүдэлмэришэд КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэриие дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа ороод, 1959 ондо продукци үйлэдбэрилхэ 1-дэхи кварталайнгаа түсэбые уридшалан дүүргээ. Тиигэжэ оронойнгоо зам харилсаанай министерствын, профсоюзайнгаа ЦК-гэй дамжуулгын Улаан тугые дахин абаа.

Хүдэлмэришэдэймнай ажаhуудаг ехэ соцгород бии болоо. Эндэ 2 дунда hургуули, удэшын 1 дунда, долоон жэлэй 3 hургуули, техникум, политехническэ институдай заочно отделени хүдэлмэрилнэ. hуралсалай эдэ hургуулинуудта хамта 750 хүдэлмэришэд, алба хаагшад ажалhаа таhарангүйгөөр hуралсажа байна.

Хүдэлмэришэдэй культурна ажаhуудалые hайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Гансахан культурымнай ордондо драматическа, дуунай, хүгжэмэй кружогууд хүдэлмэрилжэ, тэдээндэ хамта дээрэ 300 гаран хүн хабаадалсадаг болоо. Ордонгой бүхы хүдэлмэриие БурАССР-эй габьяата артист нүхэр Хижняков, БурАССР-эй габьяата ажал-ябуулагша нүхэр Соколов хүтэлбэрилдэг юм. Тиихэдэ заводой цех бүхэндэ уранhайханай кружок, культурын парк, стадион хүдэлмэрилнэ. Үнгэрhэн 1958 ондо 800 гаран хүдэлмэришэд курорт болон амаралтын байшангуудта амарhан байна.

Промышленностиин гол шухала асуудалаар КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленум зарлагдахань. Энэ Пленумые угтуулан, заводоймнай коллектив мүрысөөнэй эршые бүри ехээр эршэдхэн, 300 жэлэй ойн hайндэрэй хүндэлэлдэ абаhан уялгаа заатагүй дүүргэхэ байна.

Ф. Абагаев, ПВЗ-гэй парткомой секретариин орлогшо.

Долоон жэлдэ ехэ хубилалта болохо

(Заводой главна инженер нүхэр Павленкын хөөрэөнhөө)

hүүлэй үедэ заводтомнай бүхы сериин паровоз, пассажирска вагонууд заhабарилагдана, түмэр замай транспортда хэрэгтэй олон запчасть гаргагдана. Мүнөө коллективэймнай урда тон ехэ зорилго табигданхай.

Эхилээд байhан долоон жэл соо оронойманай түмэр замай гол магистральнууд электрификацилагдаха. Электровоз, тепловозууд олоор ашаглагдаха болоно. Тиимэhээ манай завод энэ үе соо электровоз, тепловоз заhабарилха томо база болохо юм. 1965 оной эсэс болотор жэл соо 300 электровоз, 200 тепловоз заhабарилдаг болохо ёhотойбди.

Иимэ харюусалгатай зорилгын табигдаад байхада үйлэдбэриингоо бүхы технологиие шэнэдхэн хубилгаха болонобди. Булад, шэрэм шудхалгын цехүүдэй, паровозно, вагонно комбинадуудай техническэ түхеэрэлгэ hэльбэн шэнэдхэгдэхэ юм.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленум дээрэ үйлэдбэриие оньhожоруулха ба автоматизацилха талаар тон шухала асуудал харагдахань. Тиимэhээ заводоймнай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд тус асуудалда онсо анхарал хандуулжа, техническэ зэбсэгжэлгые түргөөр шиидхэхэ болоно. 1961 онhоо электровозуудые заhабарилжа эхилхын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ.

П. Чебунин бэшэжэ абаба.

Малшан ябаhанаа хүдэлмэришэн болооб

Би мүнөө душэ холохон гараab. Энэ наhанайнгаа хахадhаань ехые паровозо-вагонно заводто ажаллажа байнаб. Үнгэрhэн үе соо хүдөө ажахы промышленность хоёрые хоорондоо ямар илгаатай, юун гээшэб гэжэ hайн мэдэхэ бологдоо. Хорёод хүрэтэрөө Ториин аймагай тала дайдаар хони адуулжа ябаhанаа энэ заводтой хуби заяагаа холбоhон байнаб.

Үшөө залуухан хүбүүн ябааб. Нэгэтэ Улан-Удэ ерэхэдээ элдэб ашаа тээhэн поезд хаража, ехээр hонирхоhон хүм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо заводто хүдэлмэрилхэ гэhэн зорилго ой ухаандаа хадуугаа бэлэйб. «Золтой хүн зориhондоо хүрэхэ» гэжэ бурят зоной дунда хэлсэдэг. 1934 ондо Улан-Удын ФЗО-гэй hургуули дүүргээд, энэ заводто хүдэлмэрилжэ эхилээ hэм.

haяхан ашаглалгада оруулагдаад байhан заводто хүдэлмэрилжэ эхилхэдээ ород нүхэдэйнгөө туhалhые хэзээдэшье мартагшагүйб. Промышленностьгүйгөөр гансахан хүдөө ажахыгаар холо ошогдохогүй гэжэ тиихэдэ аха нүхэдни ойлгуулаа hэн.

Россин гүрэнтэй Бурят оронойманай нэгэдэhээр 300 жэлэй ой манай республикын ажалшадай ехэ hайндэр болохонь гээшэ. Тиимэhээ заводоймнай байгуулалтада нэн түрүүндэ аха дүү ород арадай, мүн бусад совет арадуудай хүргэhэн ехэ туhаламжые тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Малшан ябаhанаа хүдэлмэришэн ангиин ехэ бүлын гэшүү болоhондоо омогорходогби.

Манай разметчигүүдэй бригада котельнэ цехтэ бүтээгдэдэг бүхы детальнуудые зурагайнь ёhоор металл дээрэ тэмдэглэдэг юм. Тиимэhээ бидэнэрэй хүдэлмэриhөө цехымнай бүхы ажал дулдыдадаг гээшэ. Болохоёо байhан ойн hайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ хабаадалсажа, халаан бүхэнэйнгөө нормые хоёр дахин дүүргэнэбди.

Б. Ринчинов.

Эбтэй бүлэдэ хүдэлнэбди

Эхэ оронойманай аха дүү арадуу түрэл партиингаа XXI съезды шиидхэбэриие бэелүүлэн, комму низм үргэн далайсатайгаар бай гуулжа оробо. Имэ үедэ Росси гүрэнтэй Бурят ороной нэгэдэhэ 300 жэлэй түүхэтэ ойе hайндэрл хэсэ байнабди. Мүн мандашье, ка зах хүндэ энэ hайндэр баhал ех үнэтэй. Юуб гэхэдэ, бүхы совет ар дуулнай эгээл аха—ород арадай түрэл Коммунистическэ партиинга хүтэлбэри доро коммунистическ общество байгуулжа байна ха юм.

Минии түрэл Казахстан урда хаанта Россин гээгдэнги заха х заарнуудай нэгэн байгаа юм. Има тал Совет засагай, ород арадай т haламжаар, Коммунистическэ па тиин ленинскэ национальна пол тика бэелүүлhэнэй ашаар мүнө индустриальна, хүгжэнги хүдө ажахытай Союзна республика бо лоо.

Зэд шудхалгын цехтэ хамта а ба шахуу яhанай хүнүүд ажалл дагбди. Украинец Трофим Пел пенко, яхад Петр Ильин, тата Мансур Ганеев, мордвин Алексе Латкин, бурят Чойжон Найдан болон бусад—барандаа түүхэтэ о хүндэлэлдэ ажалай вахтада жа санхай.

Би 1936 онhоо хойшо Бурят ор ной индустриин гуламта—ПВЗ- хүдэлмэрилнэб. Энэ үе соо түр заводойнгоо ургалта, хүгжэлт хабаадалсаhанаа хэзээдэшье ма тахагүйб. Олон мянган хүдэлмэр шэдэймнай гараар бүтээгдэhэн, hабарилагдаhан паровозууд мин түрэл Казахстанай, мүн оронойм най бусад түмэр замуудта ашаг лагдана.

Юмагали Елукеш

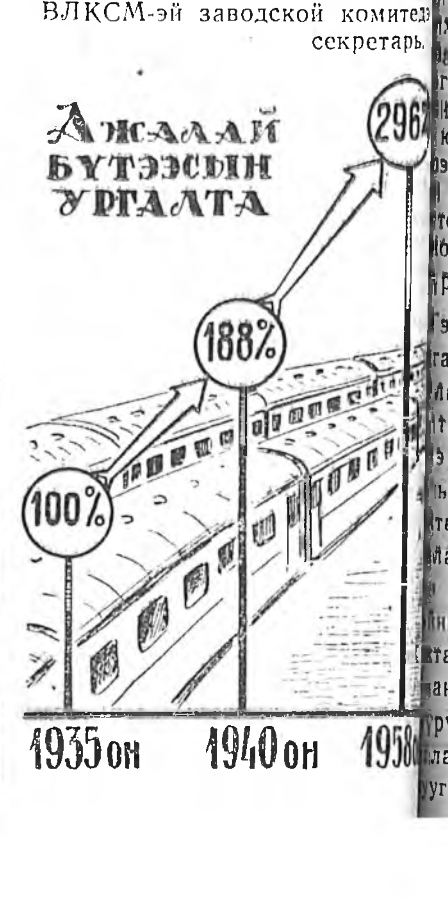
50 бригада мүрысэ

Заводоймнай ашаглалгада ору лагдаhаар 25 жэлэй ой Россин гү рэнтэй Бурят ороной нэгэдэhээр 3 жэлэй түүхэтэ ойтой сүг үнгэргэгд хэнь. Манай комсомолшууд ойр жо байhан hайндэртэ ехэ бэлэдх ябуулжа байна.

Комсомол-залуушуулай 50 бриг да ажалай вахтада жагсаад, үд ерэхэ бүри шэнэ амжалта түйлаж Тэдээн соохоо дүрбэн бригада коммунистическэ ажалай хүндэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Үшөө шэн зургаан бригада түрүү hуури түлөө тэмсэжэ байна.

Манай комсомолой организа заводойнгоо түүхэдэ ехэ үүр дүүргэжэ, коллективэйнгээ дунд хүндэтэй болоhоор үнинэй. рэнэй түсэбые үлүүлэн дүү гэхын түлөө тэмсэлдэ ходод түрүү зэргэдэ ябалсадаг юм. М нөөшье долоон жэлэй түсэбы уридшалан дүүргэхэ талаар шэрэ шудхадаг цехын комсомолшуу үүсхэл гаргаhан байна. Тэрэ үүсх лынь үргэнөөр дэмжэгдэжэ, байг оной түрүүшын 4 hapa соо 775 мя ган түхэриг комсомолой нөөсэ оруулаабди. Тиихэдэ залуу урал нарижуулагшад 200 шахуу мянг түхэригэй арьбалалта үгэхэ дура хал зохёоhон, 448 тонно түмэр хаядаhа суглуулhан байна.

Л. Орехо
ВЛКСМ-эй заводской комите секретарь.

АЖАЛДАА ШАЛГАРhАН ТҮРҮҮШҮҮЛ

Фрезеровщик М. Чернышев (ород).

Хэбшэн А. Красикова (бурят).

Слесарь Ф. Казиханов (башкир).

Шудхалаашан П. Ильин (яхад).

ТОО, БАРИМТА

☆ 1959 ондо паровоз заhабарилга 1935 онойхиhоо 3,9 дахин ехэ болоо.

☆ 1935 онойхиhоо 1959 ондо шэрэм шудхалга—5,5 дахин, зэд шудхалга—4,8, сохимол түмэр—9,1 дахин дээшэлээ.

☆ 1938 онойхиhоо 1959 ондо вагон заhабарилга—18,3 дахин, товарна продукци үйлэдбэрилгэ—20,8 дахин дээшэлээ.

☆ Үнгэрэгшэ 1958 ондо 9000 дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэр ашаглалгада оруулагдаа.

☆ 1959 ондо 10,5 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэр ашаглалгада үгтэхэ байна.

☆ 1934 онойхиhоо 1959 ондо заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 2,6 дахин олошороо.

☆ Нёдондо жэлдэ 3 миллион түхэригэй уралан нарижуулгын дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ.

ПВЗ-гэй хүдэлмэришэдэй байрын гэрнүүд. Л. Хайдуровай фото.

МАНАЙ МАНТАН

1932 оной зун hэн. Орон доторнай түрүүшын табанжэлэй түсэб дүүргэгдэхэ ойротожо байгаа. Түрэл партиингаа хүтэлбэрээр социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ шармайн оролсоhон советскэ хүнүүд Эхэ оронойманай республика, область, хизаар бүхэндэ шэн зоригто ажалай үльгэр жэшээ харуулжа байба. Оронойманай хүндэ индустриин үндэhэ hуури болоhон Челябинскын, Сталинградай тракторна заводууд, Магнитогорскын металлургическа комбинат, Шатурын электростанци хүн бүхэнэй омогорхол болоо hэн.

Эгээл энэ үедэ Сибириин болон Дальна Востогой түмэр замуудые хангаха хүсэтэ база байгуулха тухай СССР-эй Ажалай ба Оборонын Совэдэй тогтоол гаража, республикымнай түрүүшын индустриальна гигант паровозо-вагонно заводой барилга эхилэгдэhэн юм.

Урдань гээгдэнги байhан заха хизаарнуудта промышленность байгуулха талаар манай партиин хэhэн хүдэлмэри хэды ехэб. Гансахан манай республикада центральна областьнуудhаа хүдэлмэришэдые, элдэб түхеэрэлгэ шэрэhэн эшелонууд удаа дараалан ерэжэ эхилээ. Тэрэ үеын дандаа модон гэрнүүдтэй Улан-Удэ городhоо зүүлжээ нэлэнхы үргэн ой тайга соо ехэ барилгын эхин табигдаа hэн.

Республикымнай индустриальна гуламтын hураг суу бурят зоной баяр дээрэ баяр нэмээжэ, Зэдэ-Борьёогой, Хори-Яруунын, Алайр-Боохоной малшад нишэ олооро ерэжэ захалаа... Зунай аалма халуунийе, убэлэй янгинама хүйтэниие илгангүй гурба мянга гаран хүдэлмэришэдтэй 83 габшагай бригаданууд хүдэлмэрилжэ ороо. Үдэр, hарын үнгэрхэ бүри ерээдүйн заводой мантан томо корпусуудай хананууд үндылдэбэ. Хэды олон бэрхэшээл тохёолдоо hэм: мүнөөнэйхидэл адли хүсэ ехэтэй экскаватор, аятай дулаахан байрын гэр байгаагүй ха юм. Халимдар хүйтэн майханда байрлаhан хүдэлмэришэд хүрзэ, лом барижа, урдаа байhан зорилгоёо дабажа гараа.

1934 оной июниин 22 заводой түүхэдэ мартагдашагүй үдэр болоо. Олон мянган хүдэлмэришэдэй митингын дунда улаан тугуудаар, баглаа сэсэгээр бүрхөөгдэhэн шэб шэнэхэн паровоз наранай элшэдэ толорон байгаа hэн. Анха түрүүн заhабарилагдаhан «ЕЛ-524» номертой паровоз заводой хашаа соохоо холын аян замда мордоhон юм. Даараха, халуудахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилжэ, даалгагдаhан хэрэгэйнгээ түрүүшын үрэ дүн хараhан хүдэлмэришэдэй урма зориг улам бадараа. Тэрэ гэhээр эгсэ 25 жэл болохоёо байна.

ТОМО ЗАВОД

Тэрэ үедэ завод мүнөө байhан шэгээрээ ашаглалгада үгтөөгүй. Паровоз заhабарилха гол цехүүд түрүүшын ээлжээндэ байгуулагдаhан юм. Үнгэрhэн хорин табан жэлэй туршада хамhабариинь бусад цехүүд баригдаhан байна. Бүри hүүлдэ шэрэм, зэд, булад шудхалгын цехүүд, кислородно станци баригдаhан, хүсэ ехэтэ станок, кранууд тодхогдожо, ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха аргатай болоо. Бүхы энэ хэрэгые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ табан зуу шахуу коммунист болон комсомолшууд үльгэр жэшээ харуулаа. Ленинград, Москва, Свердловск городуудhаа ерэhэн дүршэл ехэтэй хүдэлмэришэдэй хэhэн ажал хэрэг ехэ. Турксибай барилга дээрэ хүдэлмэрилhэн Сергей Михайлович Иванов барилгын начальнигаар хүдэлмэрилөө. Социалис ажалай ударнигууд болоhон нүхэд Пашков, Кучумов, Лобынцев, Гребенников, Чубриков гэгшэд ажалаараа шалгаржа, заводойнгоо түүхэдэ алдаршанхай.

Хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг ажалай түрүүшүүл Николай Мелихов, Андрей Голиков гэгшэд мүнөөшье алдар суугаа алдаагүй. Хүдэлмэриингөө баян дүй дүршэлые тэдэнэр залуушуулда дамжуулан үгэжэ байдаг.

Манай республикада баригдаhан паровозо-вагонно завод аха дүү ород, бурят, бусад арадуудай хани барисаанай бодото гэршэ болоо. Агуухэ ород арадай туhаламжаар байгуулагдаhан энэ завод республикымнай индустриальна үндэhэ hуури боложо, промышленность дээрэ хүдэлмэрилхэ национальна мэргэжэлтэдые бии болгохо арга олгоо. Буруунай бэлшээриhээ гараагүй ябаhан хэдэн олон бурядууд алдарта хүдэлмэришэн ангиин солото бүлын гэшүүд боложо, промышленностиин үйлэдбэритэй түрүүшынхеэ танилсаhан байна. 1932 ондо заводой барилгада Алайрай аймагhаа ерэhэн залуухан хүбүүн Бурлов түмэр замай Красноярска техникумдэ эльгээгдээ hэн. Тэрэнээ дүүргэhэнэйнгээ hүүлдэ Павел Нилсонович Бурлов мастерhаа эхилээд заводойнгоо паровозой мөөр бүтээдэг цехын начальник хүрэтэр дэбжүүлэгдээ. Мүнөө тэрэ «Механлит» заводой директорээр хүдэлмэрилнэ. Тэрэшэлэн республикымнай аймаг бүхэнhөө ерэhэн Р. Рабданов, Л. Зурбанов, В. Дашидондоков, П. Татауров гэгшэд юрын хүдэлмэришэд байhанаа дүй дүршэлтэй инженерно-техническэ, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болонхой. Заводой олон мянган хүдэлмэришэд өөhэдынгөө дундаhаа эдэбхи үүсхэлтэй партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэдые дэбжүүлээ. КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретаряар олон жэлдэ хүдэлмэрилhэн, мүнөө КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, партиин Тульска обкомой нэгэдэхи секретарь Алексей Иванович Хворостухин тэдэнэй нэгэн болоно.

Ашаглалгада үгтэhэн сагhаа хойшо колхоз, совхозуудта, промышленна бэшэ предприятинуудта заводой үзүүлдэг туhаламжань жэл ерэхэ бүри үргэдэнэ. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партин, правительствын табиhан зорилгые бэелүүлгэдэ заводой хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Совхоз, колхозуудые зэр зэбсэгээр хангахаhаа эхилээд, тэжээл бэлэдхэлгэ, таряа хуряалгадань хэдэн арбаад бригаданууд жэл бүхэндэ эльгээгдэнэ. Эдэбхи үүсхэлтэй түрүү коммунистнууд гушамянгатан боложо, колхозуудай түрүүлэгшэдээр эльгээгдээ.

Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Ленинэй орденоор шагнагдаhан ушар республика дотороо тус заводой ёhотой индустриальна гуламта болоhонойнь бодото гэршэ мүн. Мүнөө ордено заводой олон мянган хүдэлмэришэд КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэреэр зоригжонхой, долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, продукци үйлэдбэрилхэ hара, квартал бүхэнэйнгөө түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ байна. Коммунистическэ ажалай үльгэр жэшээ харуулагшад улам олошорно. Вагонно комбинадай солото токарь, СССР-эй Верховно Совэдэй депутат М. А. Чернышев, шэрэм шудхалгын цехын хэбшэн, БурАССР-эй Верховно Совэдэй депутат А. Н. Красикова, уралан нарижуулагшад нүхэд Захватихата, Поздеев, түмэр харуулдагша Д. Дармаев гэгшэд шэн габьяата ажалаараа республика дотороо суутай болонхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ заводой коллектив Россин гүрэнтэй Бурят ороной нэгэдэhээр 300 жэлэй ойн hайндэртэ ажалайнгаа эрхим бэлэг бэлдэнэ. Тэдэнэй хүдэлмэриинэ хүдэр гараараа бүтээhэн, заhабарилhан паровозууд арадаймнай ажахыда хэрэгтэй нүүрhэ, ой модо, нефть болон эд бараа шэрэн, захагүй үргэн Эхэ оронойманай тала дайдаар табилуулнал.

Б. Дашиев.

Нютагай Соведүүдтэ

…ЖАЛШАДАЙ ГОМДОЛ, МЭДҮҮЛГЭНҮҮДТЭ ЁҺО ТЭДЫГЭЭР ХАНДАНА

…эгшэ жэлэй һүүл багаар …й обком, Бурядай АССР-эй …рнүүдэй Совет ажалшадай …д, гомдол, мэдүүлгэнүүдтэ …тайгаар хандажа, саг бол… хэмжээ абаха, мүн саа… гуримтай байхые партийна …д, нютагай Соведүүдһээ …байгаа.

… ажалшадай депутадуудай …эй аймагай Соведэй гүйсэд… тэрэнэй таһагуудаар, айма… …нхи предприяти, эмхи зур…аар эрхэтэдһээ ороһон … гомдол болон мэдүүлгэнүү…ража, түргөөр шиидхэбэри … хэрэг гүйсэд гуримтай бол…уй гэхээр. Ажалшадтай хү…лхы хүдэлмэрилэгшэдэй …а байхые аймгүйсэдком ба…ноогүй.

…гай Соведэй гүйсэдкомдо, … таһагуудаар ажалшадтай …а хөөрэлдэхэ, тэдэнэй гом…дүүлгэнүүдые хаража үзэхэ …оогдоогүй байна.

…холын сомоной Соведүүдээр …адтай уулзаха саг, үдэрнүү…тоомоор бшуу. Жэшээлбэл, … сомонһоо аймагай центр …ь. ехэ бэрхэшээлтэй. Эн… Хэрэн хүрэтэр 70 гаран …болодог. Алта мүнгэ гар…аһаа гадна, ажалшад ажал …эриһөө һаатажа, 1—2 үдэ…эхэнь тон үнэтэй байдаг. …мон 3 колхозтой, харгы за…далдаа наймаанай эмхи зур…тай, аймаг доторoo ехэшэг …удай нэгэнинь болодог. … сомсоведэй гүйсэдкомой …арбан хоногто нэгэ дахин …и һарадаа хоёр дахин, үдэр …ень зондо эртэнһээ элирүү… аймсоведэй гүйсэдкомой гэ… аймагай бусад хүтэлбэрилхы …эрилэгшэд ажалшадтай уул… …эдэнэй гүйлта, мэдүүлгэнүү…дэнь шиидхэжэ болохо бай…еэд нимэ юумэн хэгдээгүй …

…шадай бэшэгүүдые хаража үзэхэдөө, тэдээндэ харюу үгэхэдөө заримдаа ёһо тэды, хойрогоор хандадаг ушарнууд бии.

Жэлэй эхинһээ хойшо аймсоведэй гүйсэдкомдо ажалшадһаа 30 гаран гомдол, мэдүүлгэнүүд ороной. Теэд эдэ мэдүүлгэ, гомдолнууд тогтоогдоһон болзор соо хаража үзэгдэдэггүй байна. Жэшээлбэл, Н. Ж. Танхаевагай гүйлтада 51, С. О. Петуховагай гүйлтада 66 үдэр үнгэрһэн хойно харюу үгтөө. «Сибиряк» колхозой гэшүүн В. Попова аймгүйсэдкомдо мартын 16-да эльгээһэн, мүн тэрэ колхозой гэшүүн И. Андриевский апрелиин эхиндэ бариһан гүйлтануудтаа мүнөө хүрэтэр харюу хүлеэжэ һуунад.

Аймгүйсэдкомой финансын таһагта алба налогһоо хүнгэлхэ тухай үнгэрэгшэ жэл 96, мүн мүнөө жэл 30 гаран гүйлта ороод байна. Тус таһагта нимэ олоор гүйлта, мэдүүлгэнүүдэй орожо байһан шалтагаание элирүүлжэ, түргөөр усадхаха хэмжээ абтанагүй.

Культурын таһагта бэшэг, гомдол, мэдүүлгэнүүдые тэмдэглэхэ дэбтэршье үгы байшоо.

Аймагай промкомбинадта ажалшадһаа ородог гомдол, мэдүүлгэнүүд хаанашье тэмдэглэгдэнэгүй. Энэ промкомбинадай хүдэлмэришэн Василий Зубакин 1958 оной декабриин 8-да комбинадай директор Деминдэ гомдол бариһан байгаа. Нүхэр Демин тэрэ хүнэй гомдолые 22 үдэрэй туршада бурьтатарань дараад, техноруг Яуровта шалгахыень дам үгөө. Теэд нүхэр Яуров мүнөөшье хүрэтэр тэрэ гомдолдо харюу үгөөгүй.

1958 оной ноябрьда ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха тухай асуудалые аймсоведэй гүйсэдком зүбшэн хэлсэһэн, тусхай шиидхэбэри баталан абаһан байгаа. Энэ шиидхэбэри тухайгаа аймгүйсэдкомойхид мартажархёо.

Г. Данзанов.

Дутуу дундануудаа шүүмжэлжэ, зүб тобшолол хэнэгүй

…зоной ажаһуудал жэл бүри …жа, эд бараа бүри …удалдан абана. Энэ жэлэй …һарын туршада горпромторг …онойхидо орходоо 8639 мян…эригөөр ехэ эд бараа худал…бэшье Улан-Удын горпром… …иректорынь нүхэр Зверев) …агүйгөөр хүдэлнэ. Нэгэдэхи …лай эд бараанай эрьесын тү…3 процент дүүргэгдээ.

… худалдаа наймаан тон муу…хидхэгдэнхэй. Шухала хэ…эд бараа зарим үедөө таһал… наймаанда байдаггүй ушар …э. Жэшээлхэдэ, апрелиин … горпромторгын магазинуу… …традь, авторучка, гутал хуб… щетко, оёдолой зүү, само…ник, извёстко гэхэ мэтын …уд наймаанда үгы байгаа. …хүүгэдэй наадан, нюур гараа …мылэ, фотоаппарат үгы бай… …лантерейнэ болон культурно… …удалай эд бараанай ассорти…он бага байдаг.

…бари хэхэ гээд гү, али ондоошье шалтагаанаар магазинууд олон үдэрөөр хаалтатай байдаг. Энээнһээ боложо түсэбөө дүүргэдэггүй байха юм.

Оёгдоһон хубсаһан, трикотажна зүйлнүүд багаар худалдагдана. Үбэлэй сагта эхэнэр, эрэшүүлэй пальто, үбэлэй, мүн зунай сагай хубсаһан тон хомор. Мүнөө үбэлдөө дулаан гуталнууд наймаалагдаагүй шахуу.

Зарим нэгэн эд бараанай муу гүйсэтэй ушарһаа 2871 мянган түхэригэй эд бараан складуудта дарагдажа байнхай.

Хоёрдохи кварталай түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байһание харахада, горпромторгын хүтэлбэрилэгшэд жэлэй түрүүшын кварталай хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолжо, зүб тобшолол хээгүй. Эд бараанай эрьесын хахад жэлэй түсэб майн 15-най мэдээгээр оройдоо 49,2 процент дүүргэгдэһэн ушар энээн тушаа гэршэлнэ.

М. Литвинцев.

Борьёогой совхозой һаалишан Долгор Тугденовна Бабасанова һайнаар ажаллажа, жэлэй эхинһээ хойшо 600-гаад литр һү һааба. **Зураг дээрэ:** Д. Т. Бабасанова.

А. Мантаевай фото.

ЗАКАМЕНАЙ АЙМАГАЙ „ДРУЖБА" КОЛХОЗДО

ОРОЛДОСОТОЙ ХОНИШОД

500 толгой эрье хонидые залуу хонишон Очир Доржиев өөрынгөө нүхэр Мария Цыденоватай харадаг юм.

Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ нүхэр Доржиев этарынгаа хонидые оролдосотой һайнаар харууһалжа, бултыень нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар ондо оруулаа һэн. Энэ хонишон хабар, зунай намарай сагта хонидоо хагда ногоогоор һайн, уһаар элбэг газарта үглөөнэй бүрэнхыһөө үдэшын харанхы болотор бэлшээдэг, саг соонь уһалдаг байгаа. Нүхэр Доржиев партиингаа XXI съездын түүхэтэ тогтоолнуудтай танилсаад, бурят зоной һайн дураараа аха дүү ород арадтай нэгэдэһээр 300 жэл болоһоной ойе ажалай эрхим амжалтануудаар угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа шармайн оролдожо байна.

ДААБАРЯ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

Артелиин нэгэдэхи комплексно бригадын пилорама дээрэ Буда Дондокович Доржиев хэдэн жэлэй туршада хүдэлжэ байна. Тэрээнэй туһалагшадаар Валерий Ловцов, Александр Викулин гэгшэд ажаллана. Эдэнэр үдэртөө 10 кубометр даабариин орондо, ходоодоо 12—13 кубометр хүрэтэр барилгын модо хюрөөдэнэ.

МАЛШАНАЙ ҮГЭ

Колхозой гол тосхонһоо зүүн тээшээ Сагаан Гүбөө гэжэ газарта хашарагуудай гүүртэ байрладаг. Эндэ Жамса Муханаевич Гармаев өөрынгөө хүгшэнтэй ажалладаг юм. Мүнөө эдэ малшад малаа һайса таргалуулжа абахын түлөө оролдоно. Намар болотор хашараг, гунан үхэрнүүдээ эрхимээр таргалуулжа, тус бүриинь шэгнүүрые 300 килограмм болгожо тушааха зорилго табинхай.

ШУХАЛА АСУУДАЛ ХЭЛСЭГДЭЭ

Һаяхан Ёнгорбойн сомоной Соведэй сесси боложо үнгэрөө. Эндэ гүрэндэ малай ашаг шэмэ тушааха, худалдаха асуудал хэлсэгдээ.

Эндэхи «Дружба» колхоз энэ жэлэй түрүүшын хахадта мяха тушааха, худалдаха түсэбөө 160 процент дүүргэбэшье, һү тушааха түсэбөө оройдоол 34 процент дүүргээ.

Сесси гүрэндөө малай ашаг шэмэ тушаалгые эрид һайжаруулха тодорхой шиидхэбэри абаа.

Б. Тагшеев.

Заиграйн аймагай колхозууд юундэ һү багаар һаанаб?

Заиграйн аймагай колхознигууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд доторойнгоо арга боломжые тодорхойлон элирүүлжэ, агуухэ түсэбтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ —1959 ондо үнеэн бүриһөө 1500 литрһээ бага бэшэ һү һаажа, бүхыдөө 46.000 центнер һү абаха гэһэн социалистическэ уялгатай юм. Аймагай колхозууд энэ уялгаяа бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотой. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, тус аймагай «Красный опытник», XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1750—2290 литр һү һааһан байгаа. Мүн аймаг соо дүй дүршэл ехэтэй түрүү һаалишадшье олон болонхой.

Гэбэшье аймагай олонхи колхозууд абаһан социалистическэ уялгаяа хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна. Энэ жэлэй түрүүшын 4 һарада үнеэн бүриһөө миил 296 литр һүн һаагдаа. Бүхыдөө аймаг дотор оройдоол 8268 центнер һүн абтаа. Тиигэжэ аймаг һү һааха уялгаяа миил 17,9 процент дүүргээ. Гэхэ зуура, үнгэрһэн 1958 оной энэ үедэ үнеэн бүриһөө 402 литр, бүхыдөө 11.761 центнер һүн һаагдаһан байгаа. Иигэжэ эндэхи колхозууд бултадаа шахуу һү һаалгаяа доошолуулаа.

Тэрэшэлэн эндэхи колхозууд гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбэй оройдоол 4-нэй нэгэ хубиие дүүргээд байна. Илангаяа Карл Марксын, Кировэй нэрэмжэтэ, «Гигант», «Коммунизм» колхозууд гүрэндэ тон бага һү худалдана.

Заиграйн аймагай, мүн колхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд тон бага һүнэй һаагдажа байһан гол шалтагаание ганса тэжээлэй дутамаг байһан ушараар лэ тайлбарилхые оролдоно. Үнэн дээрээ энэнь тиимэ бэшэ. Олонхи колхозууд һү ехээр һааха, гүрэндэ худалдаха арга боломжоёо хүсэд хэрэглэнэгүй.

Жэшээнь, «Гигант» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Матвеев, парткомой секретарь нүхэр Паньков гүрэндэ һү тон багаар тушаана. Мүнөө колхоз хахад жэлэйнгээ түсэбые арайхан лэ 13,5 процент дүүргээ. Үнгэрһэн жэлэй энэ үедэ 891,8 центнер һү гүрэндэ худалдаад байгаа һаа, мүнөө жэл оройдоо 299 центнер худалдаа. Энэнь гурба дахин бага болоно.

Иимэ байдалаа колхозой правлени, партком һайса мэдэжэ байгаад, һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ тушаа ямаршье бодото хэмжээ абадаггүйнь гэмшэлтэй. Һаалиин гүүртэнүүд һаалишадаар мүнөөшье болотор гүйсэд хангагдаагүй байһаар. Тусхайлбал, Уван гэжэ газарта байрaлдаг гүүртэдэ тугаллаһан 11 үнеэн орой һаагданагүй. Мүн һаалиин 1-дэхи гүүртын үнеэдые адуулхаар ажалдаа ямаршье харюусалгагүй хүниие табяа. Тиимэһээнь тэрэ адуулгашаниинь үнеэдээ бултыень бэлшээриһээ асардаггүй, заримыень хээрэ хэдэн хоногоор орхижорхидог. Тэрэшэлэн энэ колхоздо һааһан һүөө тэрэ дары тушаадаггүй хадань, тэрэнь гашалжа, гуташадаг юм. Жэшээлхэдэ, майн 16—17-до һаалиин хоёрдохи гүүртэдэ хамта 6 бидон һүн гашалшаһан байгаа.

Гадна энэ колхоз доторойнгоо хэрэгсэлдэ тон ехээр һү гаргашална. Апрель һарада 20.052 литр һаагдаһан һүнһөө оройдоо 7.177 литрнь гэхэ гү, али бүхы һаагдаһан һүнэй миил 35 процентнь гүрэндэ тушаагдаа.

Аймагай Соведэй гүйсэдком бүри апрель һарада тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоое зүбшэн хэлсээд, һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлжэ, һааһан һүнэйнгөө 70—80 процентыень гүрэндэ тушааха гэһэн эрилтэ колхозой правлениин урда табяа һэн. Теэд аймагай Соведэй гүйсэдком энэ тогтоолоо бэелүүлхын тула ёһотой эмхидхэлэй хүдэлмэри эндэ ябуулаагүй байшоо. Тиимэһээ дутуу дундануудынь мүнөө хүрэтэр усадхагдаадүй байһаар.

Мүн бусадшье колхозууд һаагдаһан һүнэйнгөө ехэнхи хубииень доторойнгоо хэрэгсэлдэ гаргашалдаг байха юм. Бүхы дээрэ апрель һарада колхозуудта 208.340 литр һаагдаһан һүнэй оройдоо 98.175 литрынь гүрэндэ худалдагдаһан байна. Энэнь һааһан бүхы һүнэйнь 47 процент болоно.

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гол тосхондохи һаалиин гүүртэдэ 2—3 һара болоһон тугалнууд удхэн һүөөр тэжээгдэжэ байдаг юм. Энэ һаалиин гүүртэдэ дутэхэнэ сепараторай пункт байбашье, тэндэһээ машиндагдаһан һүн абтадаггүй. Тиимэ дээрэһээ энэ колхоздо апрель һарада һаагдаһан 34507 литр һүнһөө тугалнуудтаа 11013 литр уулгажархёо.

Эдэ бүгэдэ баримтанууд аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ, гүрэндэ һү ехээр тушааха арга боломжоёо, гүйсэд хэрэглэнгүй байһание гэршэлнэ.

Аймагай колхозууд һү һаалгаяа саашадаа эрид дээшэлүүлхын зорилгоор ниитынгээ малда бардам хүрэхэ шэмэтэ болон бусад тэжээл бэлэдхэхын тула сабшалан, тарязлангай газарые һайнаар уһалжа, наг шэбхэ ехээр гаргажа, үндэр ургаса абаха хүдэлмэри һулаар ябуулна. Майн 15-най мэдээгээр, уһалагдаха 5000 гектар тарязлангай газарай оройдоо 2259 гектарнь уһалагдаа. Мүн 13586 гектар уһалагдадаг сабшалангай арайхан гэжэ 6716 гектарынь уһалагдаһан байха юм. Аймагай колхозууд бүхыдөө 80000 тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй аад, майн 15-да 64 мянган тонно гаргажа, түсэбөө миил 42,5 процент дүүргээ.

Илангаяа «Гигант», «Красный опытник», «Коммунизм» болон Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта энэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

Кукуруза таригдаха 1000 гектар талмайда 7813 тонно наг шэбхэ гаргагдажа, гектар бүридэ оройдоо 7—8 тонно наг шэбхэ тараагдаһан болоно. Тиихэдэ зарим колхозуудта хабарай тарилгын эхилхэлээр наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри ябуулагдахаа болинхой.

Аймаг соо наран сэсэг тарилга удааржа, агротехническэ һайн болзорһоо гээгдэжэ байна. Майн 15-най мэдээгээр наран сэсэг тариха түсэб 56,6 процент дүүргэгдээ.

Эдэ дутуунуудай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, колхозуудай зарим партийна эхин организацинууд һаалишадай дунда политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө һулаар эмхидхэнэ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи бригадын, «Гигант» колхозой зарим һаалишад абаһан уялгынгаа хэр дүүргэгдэжэ байһыень мэдэнэгүй.

Гадна аймагай колхозуудта һаалишадые, һайнаар хүдэлдэг хүнүүдые урмашуулха тушаа бирaтай юумэ хэгдэнэгүй.

Эдэ бүгэдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, Заиграйн аймагта һү ехээр һаахын түлөө ёһотой тэмсэл хэгдэнэгүй, колхозуудта бии байһан арга боломжонууд гүйсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Абаһан уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ бэрхэтэй байдалай тохёолдоод байһыень мэдэбэшье, партиин айком шухала хэмжээ абанагүй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табинагүй.

Ц. Улымжиев.

Түрүү наймаалагшадай нэгэн

Ранжуровай тосхондохи (Кабанск) эдеэ хоолой магазинда ороходо хододоо эмхи гуримтай байдаг. Олон жэлэй туршада наймаалагшаар ажаллаһан нүхэр Алексеева ажалшадые хэрэгтэй эд бараагаарнь саг соонь хангахые, захиһан захилыень асархые оролдодог юм.

Ажалшадта эдеэ хоол ехээр наймаалжа, квартал бүриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ ашаар Анна Ананьевна аймпотребсоюзай правлениин зүгһөө олон дахин шагнагдаа.

А. Бусурманов.

Уһалаагүй һаа, һайн ургаса абтахагүй

…ын нуга сабшаланһаа үбһэ …ой үндэр баян ургаса аба…лада, газараа хабар, зун … уһалха, үтэгжүүлхэ гээшэ … удхашанартай байһаниинь …ье мэдээжэ. Тиимэһээ Сэлэн…магай дүй дүршэл ехэтэй, …луговодууд А. И. Батышев …анэй нэрэмжэтэ колхоз), Д. …ов, Ж. Жалсараев, П. Ефи…эгшэд (Сталинай нэрэмжэтэ …) жэлһээ жэлдэ сабшалангаа …аттань һайнаар уһалһан, …улһэнэй ашаар лэ үбһэ но… баян ургаса хуряадаг бай… Энэ жэлдэшье эдэнэр өөһэд…нгөө даажа байһан сабша…эрэ бүри хабар эртэ һайрам …оод, мүнөө газараа гол гор…уһаар нэгэ дахин уһалжа …э дүтэлөө.

…шье бүхыдөө Сэлэнгын ай… колхозуудта таряалан, саб… уһалха хүдэлмэри тон хан… муугаар ябуулагдана гэжэ …эхэ хэрэгтэй. Эндэхи ар…лтэ хамта 13 мянга гаран … уһалууриин таряалан, саб…ай газар бии юм. Теэд мү…йн 20-ной мэдээгээр тэрэ… оройдоол 4 мянгаад шахуу …нь уһалагдаа нэрэтэй. … «Коммунизм» колхоздо …эгшэнь нүхэр Дашиев) саб… таряалан уһалха хүдэлмэри … эмхидхэгдэнхэй. Эндэ 300 га уһалагдадаг газарайнь, оройдоол 20 гаран гектарынь уһалагдаад байна. Тиихэдэ Сэлэнгын совхозойхид (директорынь нүхэр Ибрагимов) 4924 гектар нуга сабшалан уһалха ёһотой байһан аад, тэрэнэйнгээ миил 100 шахуу гектартань уһа табинхай. Тэрэшэлэн Тельманэй нэрэмжэтэ артелиинхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Очиров) хамта 1814 га уһалууриин газартай юм, теэд мүнөө тэрээнһээ оройдоол 211 гектарынь уһалаа. Үнэндөө эдэ колхозууд хабарай үнгэрһэн 3 һарын туршада һайрам тогтоожо, мүн гол, горходой уһаар сабшалан, таряалангай нилээд ехэ газар уһалха аргатай байгаа. Юуб гэхэдэ, эндэ Химнэ, Сагаан Гол, Бүхэн гэжэ голнууд дээрэ уһа хааха, табиха тусхай инженерно тухеэрэлгэтэй Тамчын, Жаргалантын һубаг канавануud татагданхай юм. Тэдэнэй уһаар олон мянган гектар сабшалан, таряалан, бэлшээриин газар хэдэн дахин уһалжа болохо байна бшуу.

Гадна аймагай олонхи колхозуудта гол, нуурнуудһаа уһа бүлэжэ гаргаха тусхай нүүдэл бүлэлгын станцинуудшье бии. Тиимэ нэгэ станциие һүни, үдэргүй хүдэлгэжэ шадаа һаа, сүүдхэдээ дунда зэргээр 8—10 гектар газар уһалагдаха аргатай. Теэд зарим колхозуудта бүлэлгын станцинуудынь мүнөө болотор тодхогдоодүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид энэ станци хүдэлгэхэ мэргэжэлтэй хүн үгы гэжэ шалтаад, тэрэнээ аяар гурба һарын туршада миин байлгаа. Тиихэдэ совхоздо 6 тиимэ станци бии нэрэтэй. Харин тэдэншье биратай хүдэлгэгдэнэгүй, отделенинүүдтэ энэ хабартаа оройдоол 300 га газар уһалагдаа. Колхозуудта, совхоздо газар уһалалгада тон үсөөн хүн хүдэлнэ. Тэдэниие резинэ сабхяар хангаанагүй. Тиихэдэ газар уһалагшадта хэмһээ ехэ даабари үгтэнэ. Жэшээнь, нэгэ хүндэ аяар 7 га газар үдэр соо уһалхань бэрхэтэй бшуу. Энээн дээрэһээ зарим хүнүүд даабаряа дүүргэхын түлөө хубхай оролдоод, уһалууриингаа шанарай түлөө һаналаа табинагүй. Хэрбээ нэгэ хүндэ 2—2,5 га даалгажа үгөө һаа, тэрэнээ һайнаар уһалха аргатай байха һэн. Уһалагшадые урмашуулхаар таатай зохид түлөөһэн тогтоогдоогүй байна.

Тиимэһээ эдэ колхозуудта болон совхоздо уһалагдаһан газарайншье шанар тон муу, сэхынь хэлэхэдэ, юрэл уһалагдаа гэжэ миин нэрэ зүүнхэй. Олонхи артельнүүдтэ һубаг канаваар гаргаһан уһые сабшалан дээрэ зохидоор, ишэ тиишэнь тараажа, хүрыһэндэнь шэнгээхын орондо, дайралдахысань табижархихадань, уһаниинь газартаа ёһоор шэнгэнгүй хонхор ёнхор руу урдашана. Гадна уһалагдаһан сабшалан дээрэ үхэр мал оруулжа адуулдагшье ушар үзэгдэнэ. Теэд хэнэйшье мэдэһээр мүнөөнһөө адууһа малай ехээр ябажа, гэшхэжэрхиһэн сабшалан дээрэһээ ямар ногоон гарахаб даа. Колхозуудта һайн ургасатай сабшалангые үхэр малда гэшхүүлэнгүй, газараа эртээнһээ хэрёолжо абахын түлөө хэншье һаналаа табинагүй.

Тэрэшэлэн уһалагдадаг сабшалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргажа, һайнаар үтэгжүүлхэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ. Сабшалан дээрэ гаргагдаһан наг шэбхые зурытар адхаад, тэрэнэйнгээ забһараар уһа табижа, газараа һайса уһалаад, дээрэһээнь шэбхээ жэгдээр бутаруулан тараахын орондо, эндэхид шэбхээ дайралдахысань адхажархёод, ёһоор бутаруулан, тараангүй уһална. Тиихэдэнь һубаг канаваар гараһан уһаниинь шэбхые нэгэ тээшэнь урадхуулжа абаашанаха юм.

Колхозуудта газар уһалха хүдэлмэриин хангалтагүй муугаар ябажа байһание аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Ангархаев), тэрэнэй хүдөө ажахын инспекци (эрхилэгшэнь нүхэр Мункожапов) һайн мэдэжэ байгаад, тэрэниие эрид һайжаруулха тушаа ямаршье зохихо хэмжээ абанагүй. Хэрбээ эндэхи колхозууд, совхоз ойрын үдэрнүүдтэ газар уһалха хүдэлмэридэ хүсэ ехээр табижа, бүхы сабшалангаа зунай һаранууда 2—3 дахин уһалжа шадаагүй һаа, үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абаха уялгаяа дүүргэхэнь бэрхэтэй болохо бшуу.

Ф. Серебряков.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

Эмшэн үгы байһаар

Манай колхозой 2-дохи комплексно бригадада хүсэд түхеэрэгдэһэн медпункт, нарайлалгын гэр бии байһан юм. 1958 оной намар болотор эндэмнай медфельдшер хүдэлжэ, колхознигуудта саг соонь медицинскэ туһаламжа үзүүлдэг байгаа. Энэ фельдшерэй нютагаа бусахада, ондоо хүн эльгээгдэбэгүй.

Эмшэниие эльгээгыт гэжэ эндэхи ажалшад колхозойнгоо правленидэшье, аймагайнгаа элүүрые хамгаалдаг врачташье, аймсоведэй гүйсэдкомдошье хандаһан байгаабди. Мүн энээн тухай аймагай газетэдэшье бэшэгдээ. «Эмшэниие эльгээхэбди» гэжэ аймагай элүүрые хамгаалха врач үни хада найдуулһан байгаа. Теэд эмшэн мүнөөшье болотор эльгээгдээгүй байһаар.

Ямар нэгэн хүн үбшэлхэдөө аяар 25 модо холо байдаг Санагын эмшэндэ ошохо баатай болоно.

Тэрэшэлэн колхозой правлени энэ бригадынхидайнгаа эрилтые хангаха гэжэ оролдоногүй. Эндэхи нарайлалгын гэрые правлениин байшан болгохо гээд задалжархёо.

Ф. Балданов,
Закаменай «Байкал» колхозой 2-дохи комплексно бригадын малшан.

ТОБШО ДОХЁО

✦ **Хаалтатай байдаг клуб.** «Дружба» (Закамен) гэжэ хүдөө ажахын артелиин 2-дохи комплексно бригадын гэшүүд сүлөөтэй сагаа культурнаар амаржа үнгэргэхэ аргагүй. Эндэхи хүдөөгэй клуб, библиотекэ саг үргэлжэ хаалтатай байдаг. Тэрээнһээ боложо, ажалшадай дунда элидхэл, лекци болон һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй.

С. Аюшеев.

✦ **Ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй.** Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой Бамба нютагта ажаһуудаг малшадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Мүн эндэ харуулан ойлгуулха агитаци муугаар эмхидхэгдэнхэй. Малшадта саг үргэлжэ кино харуулагдадаггүй байһаниинь баһал гэмшэлтэй.

Б. Ванданов.

Республикын элдэб һонин

АЛТАШЫН НУУРАЙ ДЭРГЭДЭ...

Хүнэй гараар тогтоогдоһон. Алташын нуур һалхинай болоходо долгёо мэлмэрүүлэн байдаг болонхой.

...Алташа горхон заяанһаа уһа багатай байһан юм. Хабар саһа мүльһэнэй хайлажа эхилхэдэ горхоной уһан нилээд нэмэдэгшье һаа, газар тарялан уһалжа хаанашье хүрэдэггүй байгаа.

Энэ горхые хаажа, сабшалан, тарялан уһалха гэһэн нүхэр Ч. Митыповэй дурадхалые Бичурын Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид 1956 оной һүүл багта һайшаан дэмжэһэн юм. Колхозой гэшүүд түрүүлэгшынгээ дурадхалые суглаан дээрэ баталаад, 1957 онһоо тэрэ шиидхэбэреэ хүсэндэнь хүргэжэ эхилээ бэлэй.

1958 ондо ноябриин 7-ной урда тээ 5 үдэрэй воскресник үнгэргэхэдэ, артелиин гэшүүд хаалта бариха ажалда олоороо хүдэлһэн байгаа. Тингэжэ 170 метр үргэн хабшалда шулуу, шорой обоологдожо, ехэ хаалта бодхоогдоо һэн. Хаалтын үндэрынь 9 метр, үргэнинь доогуураа 40 метр болоһон юм. Тэндэ үдэр бүри 150—160 хүн, 10 автомашина, бульдозер хүдэлһэн байна.

Һаяшаг майн 2-һоо 14 хүрэтэр горхоной уһан хаагдажа, ехэ нуур тогтоогдобо. 20 гектар газарта нэмжыһэн энэ нуурай гүнзэгынь 5 метр болоо. Энэнь уһаар дүүрээд байхадаа 50 гектарай талмай эзэлхэ юм. Нуурай уһаар жэл бүри 800 гектар сабшалангай, 700 гектар тарялангай газар уһалмаар. Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид энэ жэл 103 гектар шэниисын, 106 гектар сахарай свёклын, 165 гектар кукурузын газар уһалхаар бэлэдхэжэ байна. Гадна 350—400 гектар сабшалан уһалагдаха.

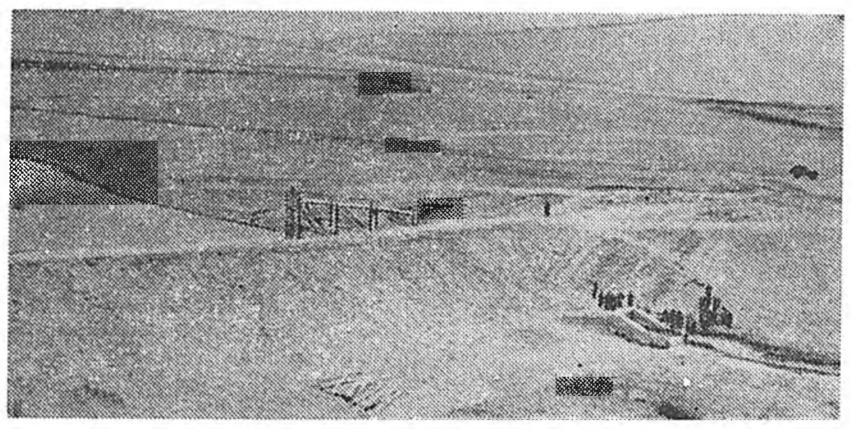
Колхозой гэшүүд хаалтын баригдаһанай ашаар тарялангай, сабшалангай газарые хэрэгтэй сагтань уһалха аргатай болоо.

Алташа нуурта саашадаа загаһан усхэбэрилэгдэхэ, эрьедэнь нугаһанай фермэ байгуулагдаха түсэбтэй. Калининай нэрэмжэтэ колхоз нугаһанай 5 мянган дальбараа абаад, фермэ эмхидхэжэ байна.

— Хаалта барихын тула зөөри зөөшэеэ миин лэ тала руу хаяхамнай ха. Нуурай уһан хаалтаяа доогуурнь сүмэлжэ гарахадаа болохо, 40—50 гектар сабшаламнайшье миин дэмы хосорхонь гэжэ зарим колхознигууд түрүүшээртээ хэлсэһэн юм. Теэд тэдэнэр нуурай тогтоогдоһые нюдөөрөө харахадаа дэмы ажаллаагүй байһанаа мэдэнэ, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Чимит Митыпович хөөрэнэ. Никита Куприянов, Гавриил Афанасьев, Кирим Просвиренников, Артем Рябов болон бусад барилгашадай эдэбхитэй һайнаар ажаллаһые онсолон тэмдэглэмээр. Колхозой комсомолшууд, залуушуул барилга дээрэ эдэбхитэйгээр ажаллаа.

Алташынхид барилгада гаргашалһан 250 мянган түхэригөө хоёр жэлэй туршада харюулха хүсэлэнтэй. Юуб гэхэдэ, тогтоогдомол нуурай уһаар уһалагдаһан тарялан, сабшаланһаа тогтууритай баян ургаса хуряагдаха байна.

Т. Гармаев,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Алташа горхон дээрэ баригдаһан хаалта.**

Барилга ехээр хэнэ

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада «Улаан малшан» колхозойхид адууһа малай байра, ажаһуудалай болон бусад барилгануудые ехээр хэнэ. Үндэр хадануудай ара талада байдаг Доодо Жаханаа гэжэ холын убэлжөөнэй газарта 100 үнеэнэй байха нэгэ типовэй байра, малшадай һууха 2 байратай 1 гэр, культбаза, бани баригдажа дүүргэгдэхэ дүтэлөө. Эндэ артелиин эдэбхитэй дархашуул нүхэд Б. Мунконов, П. Галанов, А. Шобоев гэгшэд һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэнэ.

Тус колхозойхид долоон жэлэй турша соо артелиингээ түб бууса, малшадай гүүртэ, отарануудые болбосон түхэлтэй бэлгохо, колхознигуудтаа 18 шэнэ гэр барижа үгэхэ, 100 хүнэй һууха залтай шэнэ клуб, мүн 2 культбаза түхеэрхэ, үхэр малай хэдэн типовой байрануудые барижа ашаглаха зорилготой.

Байгша ондо эндэхид газар тарялангаа зүбөөр элдүүрилжэ, адууһа малдаа үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэхын тула элдэб ургамалнуудые ехээр тарихаар хараалаад, «ДТ-54» маркын трактор худалдажа абаа.

Д. Дугаров.

Ахын аймаг.

Журам эбдэгшэдтэй тэмсэнэ

Борьёогой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партком болон комсомолой организаци ажалай журам эбдэхэ, архидаха ябадалтай ехэ тэмсэл хэнэ.

Полевой хүдэлмэриин энэ халуун үедэ ажалаа хаяад, зайгуултажа ябаһан хүнүүд, ажалай журам эбдэгшэд, архидагшад тухай һаяхан гаргагдаһан газетэдэ бэшэгдэһэн, тэдэнэй муухай ааша харуулһан зурагууд үгтэһэн байна. Жэшээлхэдэ, архи уугаад, ажалдаа гарагүй трактористнууд Б. Бальжитов, Д. Базаржапов, хаража байһан хони, хурьгадаа хаяад зайжа ябаһан Б. Дабаева эндэ шүүмжэлэгдээ.

Газетые колхознигууд һонирхон уншана, эндэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха гэжэ оролдоно.

Ц. Дугаров.

Москвагай телевизорнуудэй экрануудта

(Бурядай АССР-эй литература, искусствын хоёрдохи декадада бэлэдхэл харуулагдаба)

Ерэхэ жэлэй ноябрь һарада болохоёо байгаа Бурядай АССР-эй литература, искусствын декадада хэр зэргээр бэлэдхэгдэжэ байһые мэдэхэеэ Москвагай ажалшад ниислэл хотодохи телевидениин ехэ студида бэшэгүүдые олоор эльгээнэ.

Студиин дирекци энээнииень хараадаа абажа, һаяшаг телевизонно дамжуулга хэһэн байна. Москва городой, мүн городто дүтэ областьнуудай хэдэн миллион ажалшад декадада бэлэдхэлэй ямараар ябажа байһые һонирхон хараа. Бурядай уран зохёолшо Хоца Намсараевай «Үүрэй толон» гэжэ номой зурагуудые зуража байһан А. Сахаровскаягай ажалынь дамжуулга соо харуулагдаа. Нүхэр Сахаровскаягай зураһан Бурядай байгаали тухай зурагууд мүн лэ олоор харуулагдаһан байна.

Москвагай ажалшад энэ дамжуулгыень һонирхон хараа.

Л. Апарников.

Һурагша В. Цыденовэй зураг Африка эльгээгдэбэ

Улаан хэрээһэнэй бүлгэмэй зуун жэлэй ойдо зорюулагдаһан уралалгын искусствын выставкэ байгша ондо Урда Африкын Союзда эмхидхэгдэхэнь. Улаан хэрээһэнэй эдир зураашадай, скульпторнууд болон шэрдэгшэдэй уралан бүтээһэн зүйлнүүдынь тэрэ выставкэдэ табигдаха юм. Манай республикын 22-дохи дунда һургуулиин арбадахи классай һурагша Владимир Цыденовэй модон дээрэ һиилэһэн зураг выставкэдэ табигдаха болобо. Энэ зураг Сибириин һурагшадай уралан бүтээһэн зүйлнүүд соohoo эгээл һайниинь байһан тула улаан хэрээһэнэй Центральна Комитедэй комиссяар һайшаагдаад, Африка эльгээгдэбэ.

О. Инкеева.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, урда аймагуудта бага сага бороо орохо. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Улан-Удэдэ 14—16 градус дулаан болохо байна.

Майн 25—26-да республика доторнай үүлэтэйшэг байха, зарим газарта бороо орожо, тэнгэри дуугарха. Баруун хойноһоо һулахан һалхин болохо. Хойто аймагуудта һүниндөө 1—6 градус хүйтэн болохо, бусад аймагуудта 0 градусһаа 5 градус хүрэтэр дулаан болохо байна. Үдэртөө хойто аймагуудта 10—15 градус, бусад аймагуудта 17—22 градус дулаан болохо.

Женевэдэ боложо байһан гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн дээрэ

ЖЕНЕВА, майн 21. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэрэй заседанида түрүүлэгшээр С. Ллойд һууба. Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Кув де Мюрвиль түрүүшээр үгэ абана. Мүнөө зүблөөндэ хабаадагшад өөһэдынгөө дурадхалнуудые бэе бэедээ тодорхойлон хэлэжэ үгөө, гэбэшье энэ талаар ойлгогдоогүй юумэн үлэхэ ёһогүй гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Энээнтэй дашарамдуулан А. Громыкын үсэгэлдэр хэлэһэн үгэ тушаа тогтобо.

Советскэ делегаци хараа бодолнуудаа дүтэлүүлхын тула бүхы хэмжээнүүдые абаха гэжэ советскэ делегациие толгойлогшо хэлэһэн байгаа гээд Франциин делегациие толгойлогшо хэлэбэ. Энэнь һайшаалтай мэдүүлгэ болоно.

Мүн нүгөө таланшье хараа бодолнуудаа нэгэдүүлхэ гэһэн эрмэлзэлгэтэй гэжэ Кув де Мюрвиль хэлээ. Гэбэшье зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдаһан тодорхой дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэхэ саг ерээдүй гэжэ тэрэ зааба.

Германитай эбэй договор баталха ябадалые болзоргүйгөөр хойшолуулхаар хараалһан гурбан гүрэнүүдэй «хамтадхаһан түсэбые» Кув де Мюрвиль дахин һайшаажа оробо. Би,—гэжэ Франциин делегациие толгойлогшо мэдүүлнэ,— эбэй договор тухай асуудалые табяагүйбди гэжэ хэлээгүйб, харин хоёр Германи, хоёр Берлин байһан сагта эбэй договор баталха арга боломжо үгы гэжэ хэлээ һэм.

Кув де Мюрвиль А. А. Громыкын үсэгэлдэр хэһэн мэдүүлгые буруушаажа үгэ хэлэбэ.

Германиин хоёр гүрэнтэй эбэй договор баталалга Германиие хоёр хуби болгон таһалха ябадалые саашадань үргэлжэлүүлнэ гэһэн баримтагүй үгөө тэрэ дахин дабтана. Гэхэ зуура, эбэй договор хадаа ГДР ФРГ хоёрой хоорондоо харилсаа байгуулжа, бэе бэедээ дүтэлхэ һайн эрхэ нүхэсэл байгуулха байһаниинь мэдээжэ.

Кув де Мюрвиль ГДР болон ФРГ-тэй эбэй договор баталха дурагүй байһанайнгаа шалтагааниие элирүүлэн харуулба. Баруун гүрэнүүдэй правительствонууд ГДР-тэ тогтоогдоһон «ёһо гуримые» һайшаадаггүй дээрэһээ эбэй договор баталха дурагүй байна гэжэ тэрэ сэхэ мэдүүлбэ.

Һүүлээрнь Англиин түлөөлэгшэ С. Ллойд үгэ хэлэжэ, СССР-эй делегациин зүгһөө «эб найрамдалай түсэб» дотор хараалагдаһан зарим дурадхалнуудые һайшааһандань хананги байһанаа мэдүүлбэ. Тэрэшэлэн зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан асуудалнуудаараа СССР-эй болон баруун гүрэнүүдэй хараа бодолоо дүтэлүүлхэ арга боломжоёо тодорхойлхо тухай А. А. Громыкын хэлэһэн үгые тэрэ һайшааба. Гэбэшье С. Ллойд Германиие нэгэдүүлхэ, ниитэ Германиин һунгалта үнгэргэхэ, мүн энэ һунгалтые үнгэргэхын тула Германиин ниитэ комитедые байгуулха тухай асуудалые немецүүд, немец арад өөрөө шиидхэхэгүй, харин дүрбэн гүрэнүүд шиидхэхэ юм гэһэн баруун гурбан гүрэнүүдэй дурадхалые дахин дабтаба.

Саашань Англиин делегациие толгойлогшо Кув де Мюрвилиин үгые дабтажа, ГДР-эй правительствые «түлөөлэлгэтэй» правительство гэжэ тоолодоггүй дээрэһээ баруун гүрэнүүд Германиин хоёр гүрэнтэй эбэй договор баталха дурагүй гэжэ хэлэбэ.

С. Ллойдой һүүлээр ФРГ-гэй делегациин үмэнэһөө В. Греве үгэ хэлэбэ. Бонной правительствын түлөөлэгшэ Германиин хоёр гүрэнүүдые бэе бэедэнь дүтэлүүлхэ гэһэн эрмэлзэлгые эрид шууд буруушааба. Германиин хоёр гүрэнэй конфедераци байгуулха гэһэн хараа бодол бэелүүлэгдэхэгүй ябадал гээшэ гэжэ тэрэ мэдүүлнэ, юуб гэхэдэ тэдэнэр хоёр ондоо ниитын байгууламжатай гүрэнүүд гээшэ. Гэхэ зуураа В. Греве Германиин Демократическа Республикые хардаха һэдэлгэ гаргаба.

Министрнүүдэй мүнөө боложо байгаа зүблөөн дээрэ гараһан арсалдаануудые усадхаха таарамжатай, бодото харгы зам гэбэл, имагтал баруунайхидай «эб найрамдалай түсэбые» зүбшэн хэлсэлгэ болоно гэжэ В. Греве мэдүүлбэ. Теэд энэ түсэбынь Германитай эбэй договор баталха хэрэгые болзоргүйгөөр хойшолуулха байһаниинь элитэ юм.

Германитай баталха эбэй договорой проект тушаа Германиин Демократическа Республикын правительствын хараа бодолые ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Лотар Больц хэлэжэ үгэбэ.

Германитай эбэй договор баталха ябадал Германида, мүн уласхоорондын байдалда тон шухала алхам болохо юм гэжэ ГДР-эй делегаци тоолоно гээд тэрэ хэлэбэ. Эбэй договорые тус зүблөөнэй зүбшэн хэлсэжэ эхилһэниие бидэнэр һайшаанабди гэжэ Л. Больц мэдүүлбэ.

Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлхэ бэзэ гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлээд, Л. Больц эбэй договорой гол шухала асуудалнууд тушаа ГДР-эй һанамжые тодорхойлон хэлэбэ. Эбэй договорой проект немец арадай эрилтэдэ харюусана гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

Эбэй договоргүйгөөр, гэжэ ГДР-эй делегациие толгойлогшо мэдүүлнэ, Германиие хоёр хубааха ябадал үргэлжэлхэ, эбэй договоргүйгөөр немецкэ милитаристнууд бэеэ бүри түргөөр зэбсэгжүүлхэһээ гадна, ракетнэ болон атомна зэбсэгээр зэбсэгжэхэ юм. Тиимэһээ дайнай аюул бүри ехэ болохо юм. Германитай эбэй договорые түргөөр баталха хэрэгтэй гээд Л. Больц үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлбэ. Тиигээ һаа, Германи бэеэ дааха дүүрэн эрхэтэй болохо, мүн немецкэ милитаризмын хүгжэхэ ямаршье арга боломжыень үгы болгоохо байна.

Эгээн һүүлдэ А. А. Громыко үгэ хэлэбэ. Зүблөөндэ хабаадагшадай хараа бодолнуудые дүтэлүүлхэ арга боломжо тушаа хэлэхэ зуураа, СССР-эй делегациие толгойлогшо нэн түрүүн Германитай баталха эбэй договор тухай асуудалые, мүн тэрээн тушаа ороһон дурадхалнуудые хаража үзэхэ шухала гэжэ мэдүүлбэ. Энээндэ хабаадахагүй ондоо асуудалнуудые энэ асуудалтай холбохын хэрэггүй гэжэ СССР-эй делегациие толгойлогшо мэдүүлбэ. Хараа бодолнуудаа нэгэдүүлхын тула Германиие милитаристска гүрэн болгоохогүй эбэй договорые баталха хэрэгтэй.

Германидахи байдалые, Германиин хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае гуримшуулхын тула, тэрэшэлэн Европодохи түгшүүрилые һуладхаахын тула, ГДР ФРГ хоёрой бэе бэедээ дүтэлхэ һайн эрхэ нүхэсэл байгуулхын тула Германитай эбэй договор, мүнөө сагай эрхэ байдалда Германиин хоёр гүрэнтэй эбэй договор баталха шухала байһаниие Советскэ правительство гүнзэгыгөөр мэдэрнэ гээд А. А. Громыко хэлэбэ. Энээниие бүхы оронуудай арадууд хүсэнэ гээд А. А. Громыко онсолон тэмдэглэбэ.

А. А. Громыкын һүүлээр К. Гертер үгэ абана. Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд баруун Германиие зэбсэгжүүлхэ ябадал аюултай, мүн атлантическа бүлэглэл эзэрхэг туримхэй шэнжэтэй гэжэ хэлээ. Энээниие буруушаажа байһанаа тэрэ мэдүүлбэ. Энэ хадаа зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ һаад хэхэ хэбэртэйгээр тэрэ баталан хэлэбэ.

Эндэ А. А. Громыко түрүүлэ... һуугаа. К. Гертер үгэ хэлэбэ.

США-гэй гүрэнэй секретарь... руунайхидай «эб найрамдалай... сэб» соохи аюулгүй байдалые... гаха тухай асуудал тушаа тог... Германитай баталха эбэй до... рой советскэ проекттэй энэ тү... сасуулха зуураа, баруунай... түсэб болюу һайн гэжэ тэрэ х... Юуб гэхэдэ, тэрэ түсэб Герма... тэрэшэлэн Германиһаа зүүн т... оршодог Европын оронуудт... мическэ, бактериологическа, я... буу зэбсэгые үйлэдбэрилэн г... гые хорихо гэжэ хараална. ... дэнь, тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоо... ветскэ проект энээниие им... гансал Германяар хизаарлана...

Гэхэ зуура аюулгүйе ханга... лаар баруунайхидай түсэб со... раалагдаһан хэмжээнүүд ёһ... дыдэ табигдаһан байха юм. ... гэхэдэ, энэ түсэбэй ёһоор, тэд... жээнүүд ниитэ Германиин п... тельствын байгуулагдаһанай... лээр бэелүүлэгдэхэ байна. Б... найхидай «хамтадхаһан түсэб... даа аюулгүй байдалые ханга... жээнүүдые бэелүүлгэдэ һаа... гэжэ эрмэлзэдэг хүнүүдтэл... тай юм гэжэ СССР-эй делега... руулһан байгаа.

Һүүлээрнь үгэ хэлэһэн М. ... де Мюрвиль К. Гертерые да... баруунайхидай түсэбые ма... оробо. Баруун гүрэнүүдэй т... ёһоор, Германиин нэгэдэ... ямаршье асуудал шиидхэгдэ... гэжэ К. Гертер бүхы шадал... онсолон тэмдэглэбэ. Кув де ... виль Германитай баталха эб... говорой проект тушаа юушье ... гүй. Теэд имагтал эбэй дого... баталагдаһанай һүүлээр Герм... асуудал, мүн Европодо эб на... дал болон аюулгүй байдал ха... асуудалнуудай зүбөөр шиидх... байһаниинь мэдээжэ. Зүблөө... рэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байһа... манитай эбэй договор батал... хай асуудалда Советскэ прав... ство ехэ удхашанар үгэнэ. ... А. А. Громыко дахин онсолон ... дэглэбэ.

Эбэй договорто хабаатай ... хой асуудалнуудые зүбшэн х... гэ мүнөө үедэ ехэ аша туһа ху... гэжэ советскэ делегаци тоо...

Германитай баталха эбэй ... ворой советскэ проектын ... асуудалнуудые ойлгоогүй д... цинууд бии гэжэ тэмдэглээд, ... Громыко иигэжэ хэлэбэ:

—Мүнөө үедэ хабаадажа б... экономическа бүлэглэлнүүдһ... гараха ёһотой гэжэ эбэй дого... советскэ проект хараална. Эн... Германиин Федеративна Рес... кын делегаци буруушаажа б... наа мэдүүлээ һэн. Иимэ тоб... үндэһэ баримтагүй гэжэ би... тайлбарилан хэлэжэ үгөө ... Энэ асуудалые бүри эли бол... тула советскэ делегаци эбэй ... ворой проект соо иимэ тод... дурадхал оруулна. Энэ дурад... найруулгань иимэ:

«Германиин Демократ... Республика, мүн Германиин ... ративна Республика уласхоор... экономическа союз болон орга... цинуудта хабаадана. Энэ... уламжалан гараһан Германи... хэ болон уялгануудта энэ до... хабаадахагүй юм. Иимэ союз... организацинуудта нэгэдэмэл ... маниин хабаадаха тухай ас... ниитэ Германиин органууд ш... хэ ёһотой, тиихэдэ союзна гү... өөһэдынгөө зүгһөө энэ эрхые... дэрхэ болоно».

Зүблөөндэ хабаадагшад эн... радхалда харюусалгатайгаар... даха бэзэ гэжэ найдажа бай... А. А. Громыко мэдүүлбэ.

Советскэ делегациие толг... шын үгэеэ дүүргэһэнэй һ... С. Ллойд иигэжэ мэдүүлбэ: ... үедэ эбэй договорой проекты... нэгэн статьянуудые зүбшэн ... гэ аша үрэ асархагүй.

Теэд зүблөөндэ хабаадагша... проектые зүбшэн хэлсэжэ ... ниинь элитэ.

Энээгээр зүблөөн хаагдаба... жээтэ заседани майн 25-да б...

**

ЖЕНЕВА, майн 22. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй арбадахи заседани мүнөөдэр эхилбэ.

Социалистическэ оронуудай харгы замай министрнүүдэй уласхоорондын IV-дэхи зүблөөн хаагдаба

БУХАРЕСТ, майн 21. (ТАСС). Эндэ майн 14-һөө 20 болотор социалистическэ оронуудай харгы замай министрнүүдэй уласхоорондын IV-дэхи зүблөөн болобо. Зүблөөнэй хүдэлмэридэ Болгари, ГДР, Венгри, ДРВ, КНР, КНДР, Монгол, Польша, Румыни, Советскэ Союз болон Чехословакиин делегацинууд хабаадалсаба.

Зүблөөн социалистическэ оронуудай түмэр замай болон автомобильна транспортые саашадань хүгжөөхэ, тэрэшэлэн уласхоорондын ашаа шэрэлгые хүгжөөхэ, эдэ оронуудай хоорондохи научно-техническэ хани харилсаае хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан хэдэ хэдэн шухала хэбэринүүдые баталан абаа.

Зүблөөн хани барисаанай, ... сан туһалалсалгын оршон бай... үнгэрөө.

Волейбол, баскетболоор мүрысөөн эхилбэ

Волейбол, баскетбол наадалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улан-Удэдэ эхилбэ. 300 жэлэй ойн хүндэлэлдэ «Урожай» гэжэ һайн дуранай бүлгэмэй гэшүүдэй дунда дэлгэрһэн энэ мүрысөөндэ волейбол, баскетбол наадагшад олоороо хабаадана.

Волейбол сохилгоор мүрысөөнэй эхилхэдэ Мухаршэбэрэй эхэнэрнүүдэй команда иволгынхидые 3:0 гэһэн тоотойгоор шүүгээ. Эрэшүүлэй хоорондо мүрысөөнэй эхилхэдэ хэжэнгынхид Сэлэнгын волейболистнуудые 3:2 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна.

Хэжэнгынхид иволгынхидтай наадахадаа 3:0 тоотойгоор шүүбэ. Зэдын команда Байкало-Кударын, Иволгын командануудые шүүгээ.

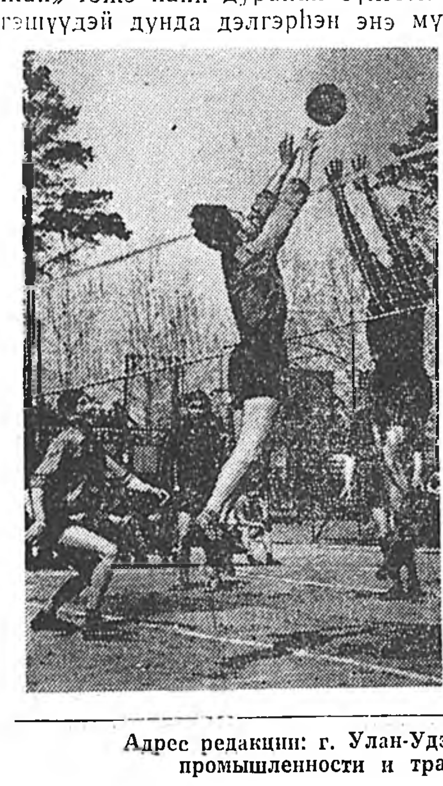
Волейбол сохигшодой мүрысөөндэ хабаадахаяа ерэһэн Байкало-Кударын басагадай команда иволгынхидые 3:0 гэһэн тоотойгоор, хориинхид баргажанайхидые 3:0 гэһэн тоотойгоор шүүбэ. Мүрысөөндэ хоёр дахин илаһан Мухаршэбэрэй басагадай команда хориинхидые 3:2 гэһэн тоотойгоор илаһан байна. Кударын аймагай басагадай команда мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Волейбол сохигшодой хажуугаар баскетбол наадагшад мүрысөө. Загрйн аймагай баскетболистнууд 1958 ондо түрүү һуури эзэлһэн Зэдын командатай мүрысэжэ, 22:33 гэһэн тоотойгоор шүүгдээ. Баргажанайхид Сэлэнгын командада 21:39 тоотойгоор шүүгдэбэ.

Эхэнэрнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Байкало-Кударын команда түрүү зэргэдэ ябана.

Мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Н. Николаев.

Зураг дээрэ: 1. Хэжэнгынхид сэтэнгынхидтэй волейбол наадажа байна. 2. Баргажанай баскетболистнууд зэдынхидтэй мүрысэнэ.

Л. Хайдуровай фото.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын майн 22-ой... рой гурбадахи хуудаһанай ... шын колонкын доороһоо гү... хи абзацта: «...Эдэнэр 1958 ... **100 эхэ хонин бүриһөө 165 ... шэшье хурьгадые абажа тү... һэн байгаа»** гээд заһажа уншагдана.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора —46-32, зам редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации— 35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32, Для междугородных переговоров—16.

Н01047. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 4863